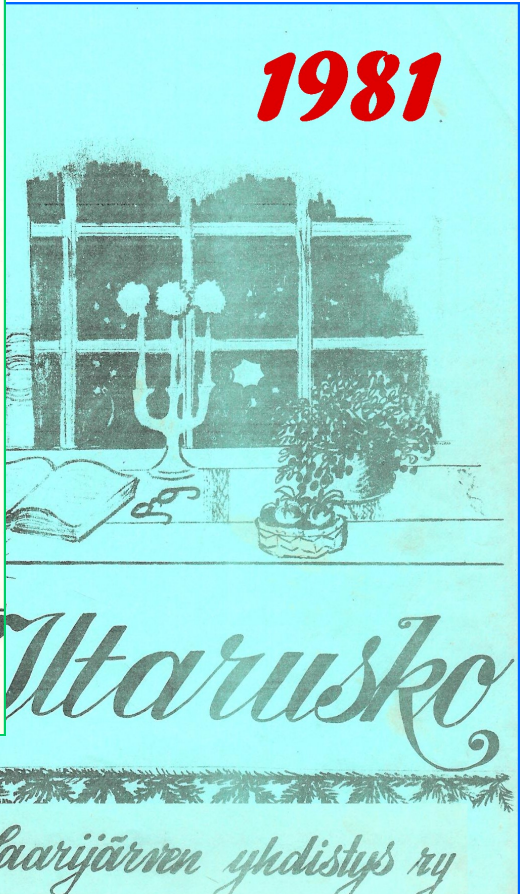

Iltarusko

**Eläkeliiton Saarijärven
yhdistyksen joulujulkaisu 2014**

Onnellista joulua! Rauhallista uutta vuotta!
Toivottaa "Ilta
rusko" Ilman Parikka.

Sellainen kuin aineista tulee...

”Olen puuhaillut muutamana päivänä tämän lehden parissa. Jäin tällä kertaa yksin ja totean kirjoitusten loppuneen kesken. –Tuleehan niitä vielä puheenjohtajalta ja sihteeriltä. Mutta ne ei vielä riitä, kun on vasta 15 sivua koossa. Ei voi olla oikein, että minä täyttäisin nuo puuttuvat sivut. Lehti tulee sellainen kuin aineista tulee.”

Näin kirjoitti ensimmäisen Iltaruskon toimittaja Ilmari Varvikko marraskuussa vuonna 1980. Hyvin ymmärrän Ilmarin ahdinkoa. Mutta niin vain kävi, että ensimmäiseen Iltaruskoon saatiin kaikki 25 sivua: mustavalkoista konekirjoitustekstiä, ilman kuvia, ilman mainosilmoituksia - ja vain toiselle puolelle sivua monistettuna. Hatunnoston arvoinen suoritus, ei voi muuta sanoa.

Viereisellä sivulla näkyy Iltaruskon aamunkoitto. Vanhin lehti siis vuodelta 1980. Juuri se, jonka sisäsivulla Ilmari Varvikko manailee kirjoitusten vähyyttä. Mutta sitten tuli kyniin vipinä: Vuonna 1982 Iltarusko ilmestyi kaksi kertaa, kevätlehti kahta puolen monistetuin tekstein 32-sivuisena ja joululehti 40-sivuisena!

Vanhojen Iltaruskojen sisäsivujen antia esitellään tuonnempana lehdessä, mutta mainittakoon tässä, että lehtemme historia on jo yhden sukupolven mittainen ihmisiässä mitattuna. Kaikki nämä vuodet ja vuosikymmenet ovat vaatineet tekijöiltä todellista otetta, osaamista ja näkemystä yhteisen asian edistämiseksi: talkootyönä, omalla ajalla, ilman palkkaa.

Vähäinen ei ole myöskään ilmoittajien panos lehden elämänkaareissa. Alkuaikojen sananviljelystä siirryttiin pikkuhiljaa tulonhankintaan, ja runsas on se ilmoittajien joukko, jonka tuella Iltarusko on kerta toisensa jälkeen tullut ulos painokoneesta. Kiitos vielä kerran kaikille kirjoittajille, kuvaajille ja

ilmoittajille.

Iltaruskon alkuperäiset tavoitteet on saavutettu ja ylitettykin moninkertaisesti. Kirjoittajille on tarjottu kanava, johon voi kuka tahansa laittaa hengentuotteensa esille. Tätä kanavaa on runsain mitoin käytetty yhteisön yhteisenä muistipankkina ja pääväkirjana. Näille sivuille on tallentunut ainutkertaisia hetkiä monen ihmisen elämästä. Tänä päivänä on muitakin välineitä tiedon jakamiseen. Tulevaisuus näyttää, nähdäänkö Iltarusko vielä paperilla vai pelkästään horisontin takana!

Tämä on syytä muistaa, ja koskee meitä kaikkia: Jokainen Iltarusko voi olla viimeinen.

Tällä sivulla on yleensä julkaistu jouluaiheinen, hengellinen kirjoitus. Sallittakoon sen verran muutosta tällä kertaa, että on kyseinen teksti seuraavalla aukeamalla. Ajan ja tilan säästämiseksi julkaistaan jouluevankeliumi Turun murteella. Kääntäjä on turkulainen kirjailija ja kielen taitaja Harri Raitis, jolta on saatu julkaisulupa.

Ilmari Varvikon jalanjäljissä
Risto Pynnönen
päätoimittaja

Sydämeni jouluku

Lapsuudesta asti Vesa-Matti Loirin äänin on liittynyt muistoissani joulukuun. Joulukuun aikaan LP-soittimessa pyöri ahkerasti Veskun joululevy. Muistoissani soi erityisesti Vexi Salmen sanoittama Sydämeeni joulukuun teen, joka yhä on yksi rakastetuimpia joululauluja. Jospa lähestymme joulukuun sen ajatuksin?

*On joulukuun sen hiljaisuutta yksin kuuntelen
Ja sanaton on sydämeeni kieli*

Kaiken laulun, rallatuksen ja ihmisvilinän jälkeen koittaa joulukuun. Tuntuu, kuin koko maailma pysähtyisi ja hiljenisi. Liikenteen melukin vaimenee, jouluiset rallatukset vaihtuvat hiljaisuuteen. Joulukuun on jotain, mitä ei voi sanoa tavoittaa. Jotain, joka tulee esiin vain hiljaisuudessa.

Miten minä löydän hiljaisuuden? Mitä hiljaisuus minulle puhuu?

*Vain tähdet öistä avaruutta pukee loistaen
ja ikuisuutta kaipaa avoin mieli*

Yli kaksituhatta vuotta sitten taivaalle ilmestyi outo valoilmiö. Suuri tähti, joka näytti pysyvän paikallaan. Sen syntyä on yritetty selittää monin tavoin tähtitieteen ja tutkimuksen keinoin. Silti se on yhä arvoitus. Meille riittää vain tähti. Ihmeellinen ja kirkas, joka näyttää pysähtyneen pienen eläinsuojan ylle. Yhä vielä joulukuun tähdet muistuttavat meitä tuosta ihmeellisestä tähdestä. Tähdessä, joka oli merkinä paimenille: meille on syntynyt Vapahtaja. Lupaukset ovat täyttyneet.

*Näin sydämeeni joulukuun teen ja mieleen hiljaiseen
taas Jeesus-lapsi syntyy uudelleen*

Minä teen joulukuun sydämeeni hiljaisuudella, hiljaisuudessa. Kun annan sisäisten äänien, levottomuuden ja vaatimusten mennä, sydämessäni vapautuu paikka seimen lapselle. Vapahtajalle, joka haluaa tulla luokseni pienenä ja avuttomana tuoden kaikki taivaalliset lahjat mukanaan.

On joulukuun, sen syvä rauha leijuu sisimpään

kuin oisin osa suurta kaikkeutta.

Rauha. Rauhaa minä etsin kaiken suorittamisen ja kiireen keskellä. Seimen lapsen mukana tulee myös rauha. Seimen luona Taivas koskettaa maata. Jumala koskettaa ihmistä.

*Vain kynttilät ja kultanauhat loistaa hämärään,
vaan mieleni on täynnä kirkkautta.*

Joulukuun kynttilät ja kultanauhat heijastavat himmeää valoa. Joulukuunä syntynyt lapsi säteili taivaallista kirkkautta, vaikka sitä ei ihmissilmä nähtykään. Taivaan tähdet ja kuusen kynttilät ovat heijastuksia, muistumia valosta, joka tuli maailmaan. Vapahtajasta, joka voitti pimeyden, toi mukanaan elämän valon.

*Näin sydämeeni joulukuun teen ja mieleen hiljaiseen
taas Jeesus-lapsi syntyy uudelleen*

Tule, Jeesus, meidän joulukuun. Sinua jo odotetaan.

Heidi Rahkonen

Saarijärven seurakunnan seurakuntapastori

Jouluevankeljumi Turu murttel

Sihe aikka kävi simmottiski, et keisari Aukustus käski panna koko valtakunnas toime verotukse. See oli ensmäinen kerta ja tapahtus sillon ku Quirinius oli seeffinä Syyrias. Kaik meniväkki sit pane ma nimeäs verolistoihi, jokaine oman kaupunkis ses.

Nii Joosef lähti kans Kalileast, Nasaretin kaupunkist ja meni verottamisen tähre Juureasse, Daavirin kaupunki, Peetlehemisse, ku hän kerra kuulus Daaviri suku. Hän lähti sinne yhres kihlatu morsiammes Marian kans ja see orotti. Ku hee olivas siäl, tuli Marial aika täytte ja hän synnytti poja, esi-koises. Hän kapaloitti lapse ja tälläs sen seime, ku kortteris ei ollu heil tila.

Siäl oli paimeni vahtimas yäl laumatas. Yhtäkki heijä eressäs seisos Herra enkeli, ja Herran kirkkaus ympäröitti heijät. Hee rupes pelkkämä, mut

enkeli sanos heil:

"Älkkä pojap peljäkkä! Mää ilmoitan teil ilose uutise, tosi suure ilon koko kansal. Tänäpänil teil o Daavirin kaupunkis syntyny Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra. Tämmöne on teil merkki: tee löyrätte lapse, ketä makka kapaloissas seimes."

Ja siin samas oli enkeli ympäril suur taivalline so-tajoukko, ku ylisti Jumala ja sanos:

"Jumalan on kunnia korkeuksis, maan pääl rauha ihmisil, ketä hän rakasta"

Ku enkelit oli menny takasin taivasse, paimenet sanosiva toisilles:

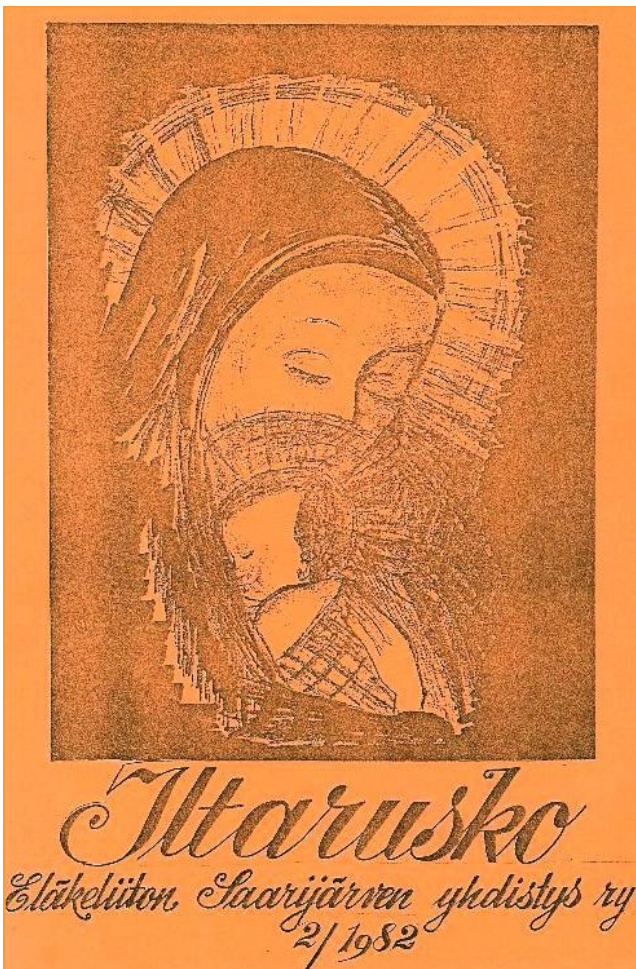
"Nyt Peetlehemisse! Siäl mee nährä, mitä on tapahtunu, minkä Herra meil ilmotti"

Hee lähtiväk kiiruste ja löysivä Maria, Joosefi ja lapse, ketä makas seimes. Ku hee sen näkivä, hee kertosiva, mitä heil oli lapsest sanottu. Kaik kun kuuliva paimenitte sanat, olivak ku puul päähä lyätyi.

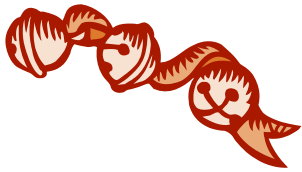
Mut Maria pani syrämesses piilo ihan kaik, mitä oli tapahtunu ja tutas sitä. Paimenet menivät takasi ja kiittivä ja ylistivä Jumala siit, mitä olivak kuullu ja nähny. Kaik oli juur niin ko heil oli sanottu.

EVANKELIUMI LUUKKAAN MUKAAN 2: 1-20

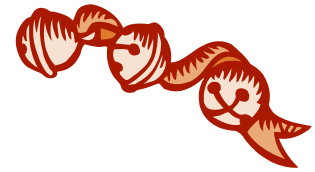
Kääntänyt Harri Raitis

**Iltaruskon joulunumero vuodelta 1982
Kansikuvan piirtänyt Maija Tellikka**

Hiukan lähimmäisyyttä

Luin Risto Lindstedtin kolumnin *Isän kanssa Amsterdamissa* (SK 23.5.2014). Isän mieli ja keho ovat haurastuneet. Amsterdamin matkalla kohdatuista haasteista, kuten Anne Frankin kotitalon jyrkistä ja kapeista portaista selviydyttiin nokkeluudella ja aikaa antamalla. Lindstedt pysäyttää kokemuksillaan: ”Tulla nähdyksi, tulla kunnioitetuksi, vaikka kuinka pienesti.”

Kolumni johdatti ajatukseni jouluun. Sen tunnelmaan liittyy vahvasti läheisyys, joka yhdistää monia jouluun liittyviä asioita. Joulua valmistellaan yhdessä, joulukuusi haetaan yhdessä, kirkossa ja haudoilla käydään yhdessä ja jouluateria nautitaan yhdessä. Kaiken markkinahenkisyyden keskellä tätä yhteisöllisyyden, perhekeskisyyden sanomaa julistavat tv-ohjelmat, laulut, lehtijutut ja mainoksetkin.

Yhteisöllisyys on hyvä asia. Hyvistä asioista pitääkin kertoa. Osa meistä jää kuitenkin elämäntilanteensa tai muiden syiden takia läheisyyden kokemusten ulkopuolelle, sivustakatsojaksi. Ei yhdessä vaan yksin. Jouluna tällaiset ulkopuolisuuden, yksinäjämisen ja hyljäytyksi tulemisen kokemukset ovat erityisen raskaita ja haavoittavia.

Näin ei tarvitse olla, jos meistä jokainen tekee jotakin pienesti: Pyytää mukaansa joulujuhlaan, lähettää joulukortin, soittaa joulupuhelun, pyytää

joulukahville, käy joulutervehdyksellä tai rohkautuu keskustelemaan jouluisesti ihmisten kanssa. Tällaisten asioiden tekeminen edellyttää hiukan ajattelua, hiukan aloitteellisuutta sekä hiukan lähimmäisyyttä. Näin ihminen on huomioitu. Hän on ”tullut nähdyksi”. Joulun henki koskettaa häntä.

Kiitokset kuluneesta vuodesta!

Hyvää joulua ja uutta vuotta 2015!

Kristus syntyy – kiittäkää!

Jukka Salminen

Eläkeliiton toiminnanjohtaja

Piirroskuva vuoden 1998 Iltaruskosta.

Arvokas vanhuus on ihmisoikeus. Aina.

Vietimme juuri vanhustenpäivää ja -viikkoa. Perinne alkoi 60 vuotta sitten, ensin vanhustenpäivänä ja myöhemmin vanhustenviikkona. Useissa kunnissa juhlittiin vanhustenpäivänä ja viikolla oli hoitolaitoksissa teemaan liittyviä tapahtumia. Useimmissa tapahtumissa puheiden keskiössä oli arvokas vanhuus.

Millainen arvokas vanhuus on? Tähän varmaan löytyisi pitkä lista asioita, jotka liittyisivät arvokkaaseen vanhuuteen. Lista olisi varmaan erilainen nyt kuin 60 vuotta sitten. Ainakin se olisi paljon pitempi. Me ikääntyneet ihmiset itsekin saisimme monenlaisia listoja. Mielenpitäviä vaikuttavat oma ikä ja kunto sekä taustamme ja kokemuksemme.

Rahahanojen mentyä tiukemmalle, joudumme yhteiskuntana ottamaan kantaa siihen, miten vastaamme niiden ihmisten tarpeisiin, jotka eivät enää itse selviä kaikista elämiseen liittyvistä toimista. Hyväksytäänkö ajatus, että yli miljoona eläkeikäistä on yhteiskunnan voimavara eikä kuluerä. Arvokasta vanhuutta joudutaan enemmän pohtimaan silloin, kun omat voimat eivät enää riitä ns. normaaliin elämään. Helpompi lienee luetella niitä asioita, jotka eivät ainakaan kuulu arvokkaaseen vanhuuteen, esim. yksinäisyys, huonot asuinolot, märät vaipat, turvattomuuden tunne ja vaikuttamisen esteet omista asioista.

Suomessa jokainen eläkeikäinen saa meidän eläkejärjestelmien mukaista eläkettä. Riittääkö eläke arvokkaaseen elämiseen onkin jo toinen juttu. Jos joutuu miettimään kumpaa ostaa, ruokaa vai lääkkeitä, eivät rahat silloin riitä välttämättömiin tarpeisiin. Tällaisissa tilanteissa yhteiskuntaa tulee vastuuttaa.

Vanhuspalvelulain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista. Iäkkäälle henkilölle tarjottavien sosiaali- ja terveysten palvelujen on oltava laadukkaita ja niiden on turvattava hänelle hyvä hoito ja huolenpito.

Vaikka kaikkien kohdalla asiat eivät ehkä ole riittävän hyvin, niin huonomminkin voisi olla. Maapallon

eläkeikäisistä on puolet, joilla ei ole minkäänlaista eläketurvaa. Suomi on kaikkien maiden vertailussa TOP-15 listalla parhaasta päästä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin arvioinnissa, Meillä on kuitenkin vielä paljon tehtävää. Tällaiset listat antavat tietoa enemmänkin keskiarvoista ja silloin huomomassa asemassa olevilla ei välttämättä mene hyvin.

Eläkeliitto jäsenineen, joita on 130 000, toimii ikääntyneen väestön edunvalvojana ja hyvinvoinnin edistäjänä. Eläkeliiton Keski-Suomen piiri ja sen 31 yhdistystä tekevät alueellisesti työtä sen eteen, että meillä toteutuisi aina arvokas vanhuus ja ihmisoikeus.

Toivotan Eläkeliiton Saarijärven yhdistykselle ja teidän joulujulkaisun lukijoille rauhallista joulua ja menestyksekkästä tulevaa vuotta.

Yrjö Määttä

Eläkeliiton Keski-Suomen piiri ry
Puheenjohtaja

Valoja pimeyden keskellä

Joulu on muistojen, usein lapsuuden muistojen aikaa. Oma lapsuudenkotini oli Puolangalla Kainuussa. Pienehkö maatila sijaitsi kaukana kylien ja kaupunkien valoista, järven rannalla peltomaisemassa. Pirttiin näkyivät sekä auringonnousut että iltaruskot. Talvet olivat pitkiä ja lumisia. Navetta-polku oli usein tukossa, kun etelätuuli juoksutti siihen pelloilta korkeita kinoksia.

Pimeään vuodenaikaa liittyi aina naapurin valojen tarkkailu, erityisesti jouluna. Verkkovirtaa ei ollut, mutta aggregaatti saatiin jo vuoden 1970 paikkeilla, jolloin olin 6- vuotias. Sähkökone oli naapurin kanssa yhteinen. Heti lehmien iltaisen konelypsyn jälkeen kilpailtiin naapurin kanssa siitä, kumpi ensiksi sammutti valot. ”Meidän takia kone papattaa” tuumasi äiti ja alkoi sammutella valoja, kun huomasi naapurin ikkunat jo pimeänä.

Jouluna saimme katsella oman joulukuusen lisäksi naapurin kuusen kynttilöiden tuiketta. Valoja näkyi myös järven takaa monesta talosta. Kynttilöiden tenhovoima vahvistui kun muut valot sammutettiin. Valoisat lapsuusmuistot päättyivät aikuisuuden kynnyksellä. Silloin oli jo saatu verkkovirta, joka mahdollisti kaikenlaiset sähkökoneet, kuten tärkeäksi tulleen arkkupakastimen. Valoa tuli lisää, mutta jokin muuttui pysyvästi: naapureita ei enää ollut. Yksi kerrallaan talot olivat vuosien varrella tyhjentyneet ja yhtenä jouluna myös lähinaapurin ikkunat olivat pimeänä. Laitoin pihalle uutta, hienoa ulkovaloa surumielisin tuntein: ketä tämä enää ilahduttaa, kun kukaan ei enää katsele meille päin?

Tapahtuneesta on vuosikymmeniä. Monet kylät ovat tyhjentyneet ja kaupungit kasvaneet. Hyvinvointivaltio on kuitenkin kaikesta huolimatta kehittynyt pohjoismaisena menestystarinana, ja alkaa kohta saavuttaa eläkeiän. Moni asia on muuttunut ja moni asia ratkeaa rahalla tai sen puutteella. Siksi on tärkeää huomata, että jokainen meistä voi olla valona lähimmäisilleen. Jos joskus ylenpalttinen valon määrä häikäiseekin, asian merkitys kir-

kastuu viimeistään pimeän hetken koittaessa: valoaamme tarvitaan. Annetaan rohkeasti oman valomme loistaa. Rohkeuttamme vahvistaa se, jos uskomme, että joku näkee meidät ja saa valostamme iloa ja turvaa elämäänsä.

Tänä jouluna katselen keskitalven hämärää maisemaa Kiimasjärven rannalla. Kun valoja ei ole paljon, silmä erottaa myös taivaan valon. Pimeässä valoyhteys toiseen ihmiseen tulee tärkeäksi. Kahdessa talossa valvotaan vielä. Uukkalassa valot sammuvat aikaisemmin kuin Kallioniemessä. Toivon, että molemmissa taloissa nukutaan hyvin.

Timo Rusanen

kirjoittaja on Saarijärven kaupunginjohtaja

Puheenjohtajan joulutervehdys

Meillä jokaisella lienee mielipaikka, jossa voimme hiljentyä ja rentoutua sekä kerätä voimia kaikenlaisiin arkipäivän toimiin. Minulle se paikka on Kalmarinjärvi.

Jo yli neljänkymmenen vuoden ajan olen voinut nauttia järvestä, sen maisemasta, kauneudesta ja antimista. Olen kuunnellut hiljaisuutta, mutta myös myrskyn raivoamista. Olen ihailnut kuutamoa ja auringon välkettä veden pinnalla. Olen katsellut värien leikkiä maisemassa vuodenaikojen vaihtuessa.

Olen seurannut lintujen saapumista keväällä ja lähtöä syksyllä.

Olen uinut, hiihtänyt, soutanut ja kalastanut ja rannoilta olen kerännyt sienet, marjat ja havut ja varvut koristeita varten.

Järvi ympäristöineen on ollut antelias ja voimia antava. Rannalla on myös vietetty monet, muistorikkaat hetket läheisten ja ystävien kanssa.

Joulu on kuin Kalmarinjärvi, josta saa voimia ja josta jää meille muistoja. Joulu on meille tärkeä juhla. Valmistaudumme jouluun hartaudella ja yleensä vanhoja perinteitä kunnioittaen.

Käymme joulukirkossa ja kokoonnumme yhteen perheiden kanssa. Muistamme myös poisnukkuneita läheisiämme. Hiljennymme joulun sanoman äärelle arkisen kiireen keskellä. Toivotamme hyvää joulua ja muistamme ystäviämme ja

läheisiämme lahjoin ja kukin. Saamme hyvää mieltä ja iloa ja sitä jaamme eteenpäin. Jakaminen moninkertaistaa ja kantaa siunausta. Minkä pidämme

itsellämme, se vähenee ja häviää. Minkä annamme pois, se suurenee ja voimistuu.

**Joulu on kuin
Kalmarinjärvi,
josta saa voimia ja
josta jää meille
muistoja.**

Eläkeliitto järjestää toimintaa ja yhdessäoloa ympäri vuoden. Haluamme jakaa hyvää mieltä ja iloa jäsenillemme ja tapahtumiin osallistujille. Vietimme juuri yhdistyksen 40-vuotisjuhlaa. Kiitokset kaikille juhlaan osallistuneille ja

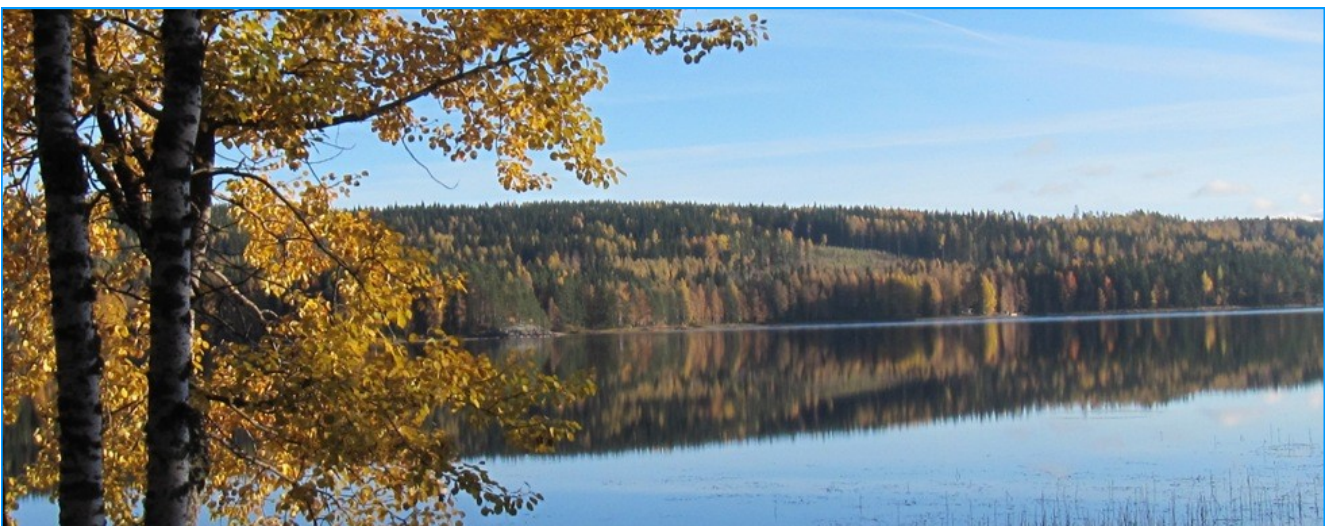
kaikille juhlan järjestelyissä mukana olleille.

On ihanaa toimia tällaisessa yhdistyksessä, jossa kaikki puhaltavat yhteen hiileen yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi.

Tulkaa mukaan tilaisuuksiimme. Se on paras lahja toiminnan järjestäjille. Näin on hyvä jatkaa seuraavalle vuosikymmenelle. On aika hiljentyä joulun viettoon ja ottaa vastaan joulunsaana.

Toivotan rauhaa ja rentouttavaa joulunaikaa ja toimeliasta vuotta 2015!

Ritva Penttilä

Puheenjohtaja Ritva Penttilän Eläkeliiton Saarijärven yhdistyksen 40-vuotisjuhlassa 31.8.2014 pitämä tervehdyspuhe

Hyvät kutsuvieraat, Eläkeliiton puheenjohtaja Hannes Manninen, hyvä juhlayleisö.
Lämpimästi tervetuloa Eläkeliiton Saarijärven yhdistyksen 40-vuotisjuhlaan!

Ritva Penttilä: Kaipaamme vierellemme ihmistä. Somesta, netistä ja älypuhelimesta huolimatta!

Saarijärven yhdistyksen perustava kokous pidettiin 7.12.1974 Nuorisotalossa ja paikalla oli 10 aktiivista henkilöä. Perustaminen tuli maaseudun eläköityvän väestön tarpeisiin. Oli suuri tarve kokoontua yhteen ja harrastaa yhdessä. Varsinkin matkat olivat suosittuja. Myös paljon muuta tehtiin; näyteltiin, laulettiin kuorossa, järjestettiin juhlia, kokoonnuttiin säännöllisesti erilaisten aiheiden pariin. Jäsenmäärä Saarijärven yhdistyksessä oli Suomen suurin, reilusti yli tuhat henkeä. Se oli toimeliasta aikaa!

Kaipaamme ystävää ja kosketusta

Nyt elämme toisenlaista aikaa! Joudumme kilpailemaan monenlaisen ohjelmatarjonnan ja ajanvietteen kanssa. Lankapuhelimet ovat muuttuneet

kännyköiksi tai monilla on jo älypuhelin, televisio-ohjelmat siirtyvät nettiin, josta saa lisätietoa. Sosiaalinen media eli some on kova sana. Entä jos ei ole vielä nettiä, eikä opikaan käyttämään älypuhelin. Omaiset ovat kaukana. Naapuri on sairastunut tai muuttanut pois. Itse ei enää jaksakaan lähteä. Mitä silloin? Auttaako olohuoneen nurkassa kököttävä televisio tai keittiön pöydällä lojuva tabletti, tekninen, sosiaalinen kanssakäyminen? Kaipaamme edelleen lähellemme ihmistä! Kaipaamme ystävää ja kosketusta.

Yhdistyksemme pyrkii vastaamaan jäsenistön tarpeisiin. Järjestämme monipuolista ja virikkeellistä toimintaa, retkiä lähelle ja kauas, asiantuntijaluentoja, liikuntatapahtumia, juhlia, lauluhetkiä pelimannien säästyksellä ja mukavaa yhdessäoloa. Yhdistyksellä on oma kuoro, Kuurankukat, joka täyttää tänä vuonna 10 vuotta. Ystäväpalvelua järjestämme sekä yksityisesti kotona asuvien luokse ja vierailuja laitoksiin. Kaikki tämä on arvokasta vapaaehtoistyötä.

Meillä on yhdistyksessämme omat haasteemme. Ikäjakautuma on suuri ja mielenkiintoisen ohjelmatarjonnan löytäminen ei ole helppoa. Osa ei enää jaksaa lähteä edes omalla paikkakunnalla järjestettyihin tilaisuuksiin. Monet ovat jo matkustelleet paljon, eikä entisajan matkustustarvetta ole. Toisaalta juuri matkat ovat se toiminta joka kiinnostaa jäseniä, myös uusia. Maaseudun väen eläkkeet voivat olla edelleen pieniä, joten retken hinta ei kuitenkaan saa nousta liian korkeaksi.

Eläkeliiton puheenjohtaja Hannes Manninen.

Mielenkiintoisen toiminnan lisäksi on erittäin tärkeää tapa, jolla toiminnastamme tiedotamme ja miten otamme uudet jäsenet vastaan. Uuden jäsenen on tunnettava itsensä tervetulleeksi. Kunpa jokaiselle uudelle jäsenelle löytyisi yhdistyksestä kummi, joka ottaisi tulokkaan hoiviinsa. On siis pidettävä ovi auki uusille tulijoille ja annettava kaikkien kukkien kukkia. Kaikki uudet ajatukset ja toimintaehdotukset ovat tervetulleita.

Yhteistyö on voimaa

Yhteistyö on voimaa monella tavalla, niin yhdistyksen sisällä kuin naapuriyhdistysten ja oman paikkakunnan toisten eläkeläisjärjestöjen kanssa. Yhteistyö on voimaa kaikessa toiminnassa, niin matkojen kuin tapahtumien järjestämisessä. Meidän ei kannata olla kateellisia toisten toiminnasta, vaan ottaa oppia muista ja nauttia onnistumisista.

Tärkeät voimat organisaatiossa ovat Eläkeliiton piiri ja liitto. Tiedämme tarkkaan, mihin järjestöön

kuulumme ja saamme tuen toimintaamme.

Hyvät ystävät! Me eläkeläiset olemme suuri joukko! Suuri osa meistä jaksaa vielä olla täysillä mukana yhteiskunnan toiminnassa. Vapaaehtoinen yhdistystoiminta antaa meille virikkeitä ja sisältöä elämään. Monet jatkavat työuraansa tai auttavat lapsiaan. Ja paljon puhutaan kolmannen sektorin avustamistehtävistä. Mutta tuntuu siltä, että emme osaa vaatia oikeuksiamme tai palvelua. Viitataan vain yhä väheneviin pankkipalveluihin. Luulisi meiltä löytyvän joukkovoimaa palvelun vaatimiseen!

Mutta nyt on juhlan aika! Arkisen työn keskellä on tärkeää myös juhlia ja muistella menneitä aikoja. Nauttia kaikesta, mitä on tehty yhdessä. Toivon, että viihdytte juhlassamme, jonka ohjelma koostuu juhlapuhetta lukuun ottamatta oman yhdistyksen esityksistä.

Tervetuloa ja viihtykää juhlassamme!

Yhdistyksen 40-vuotisjuhlassa muistettiin ansioituneita jäseniä. Vasemmalta Rauha Latvala, Pirjo Rautiainen, Elisa Hokkanen (vähän pilkistää), Hanna Toikkanen, Eero Hiironen, Riitta Pakkala, Maija-Leena Hänninen, Rauni Tuominen, Ritva Penttilä, Pasi Kalmari, Keski-Suomen piirin puheenjohtaja Yrjö Määttä ja Eläkeliiton puheenjohtaja Hannes Manninen.

Vanhojen Iltaruskojen kertomaa

Tässä yhteydessä on oikeus ja kohtuus julkaista alkuosa Eläkeliiton Saarijärven yhdistyksen 10-vuotishistoriikista, jonka oli koonnut yhdistyksen silloinen sihteeri Tapio Kinnunen.

Eläkeliiton Saarijärven yhdistys 1974-1984

Eläkeliiton Saarijärven yhdistyksen perustava kokous pidettiin joulukuun 7. päivänä nuorisotalossa. Perustavan kokouksen puheenjohtajana toimi Erkki Iso-Ahola, sihteerinä Tapio Kinnunen. Muut perustajajäsenet olivat Hilja Hämäläinen, Heikki Tervanotko, Pauli Immonen, Toivo Hiekkala, Tauno Huuska, Jouko Hytönen, Antti Liimatainen ja Pirjo Kinnunen.

...Perustavassa kokouksessa hyväksyttiin yhdistykselle säännöt, joiden toisen pykälän mukaan yhdistyksen tarkoituksena on eläkkeensaajien ja eläketurvaa tarvitsevien henkisten ja aineellisten etujen valvominen sekä häidän asemassaan ilmenneiden epäkohtien poistaminen. Toisin sanoen haluttiin luoda Saarijärvelle voimakas etujärjestö,

joka valvoisi heidän kaikkinaisia etujaan. Mutta joka toisaalta toisi virkistystä eläkepäiviin järjestämällä monenlaista toimintaa...

Koko historiikki kattaa kuusi ja puoli sivua vuoden 1984 Iltaruskosta.

Vuosikymmenien mittaan on Iltaruskon sivuille taltioitunut suuri määrä kotiseudun historiaa, kotoisia tarinoita, jopa kummitusjuttu (2/1982) ja kymmenittäin runoja. Myös lehdessä julkaistut ilmoitukset edustavat omaa aikaansa sekä sisällöltään että sanomaltaan.

Mielestäni kaikkien ilmoitusten äiti on oheinen EVÄSKORI TARVAALA - mikä se sitten on ollutkin, ilmoitus vuonna 1984. Oheisa ilmoitus alkuperäisessä koossa ja muodossa.

Alimmaiset ilmoitukset edustavat tyypillistä asettelua ja sisältöä vuoden 1982 lehdessä, jossa ensimmäiset markkinaviestit nähtiin.

Risto Pynnönen

M E I L T Ä vähärasvaiset H A M P U R I L A I S E T
aina tuoreen salaatin kera.

- V O I T A I K I N A A - L I P E Ä K A L A A
y.m.pakasteita

E V Ä S K O R I T A R V A A L A

T:mi O T T O J Y L H Ä

Elintarvike-, rauta-, maatalous-
ja Kesoilhuolto

RAKENNUS JA INSINÖÖRITOIMISTO

R O P P O N E N

- Sanotaan, että aika entinen ei koskaan enää palaa. Mutta ennen oli tunnelmaa sekä kirjoituksissa että ilmoituksissa. Tässä vuoden menneiden vuosien satoa:

Vauhtia vapaa-aikaan, elämyksiä eläkeläisille. Rantasipissä.
TAVATAAN SUMMASSAARESSA

rantasipi summassaari
puh. 944-21311, SAARIJÄRVI

EDULLINEN, MONIPUOLINEN PÄIVITTÄISTAVARALIIKE

BB- supermat 24 h

T - MARKET PRIMA Merikku Juntunen

monipuolinen, edullinen palvelija

K-market Saarijärven keskustassa

TERVETULOA

1988:

1982:

Kehystävä KUVASILMÄ

43100 SAARIJÄRVI
Puh. 22 511

TULE KOKEMAAN MENNINKÄISEN TARJOAMAT MAHDOLLISUUDET

- * VIIHTYISÄ LOUNASPAIKKA arkisin 11—13 sunnuntaisin 12—15
- * MUKAVA MYÖS ILLALLA (TÄYDET A-OIKEUDET) pikkujoulut, lauantai-tanssit ym.
- * MIELEENPAINUVAT PERHEJUHLAT
- * VIRKISTÄVÄÄ ULKOILUA JA LIKUNNANILOA LUONNONKAUNIISSA YMPÄRISTÖSSÄ

HOTELLI MENNINKÄINEN
Saarijärvi, p. 944-39711

Hyvää Joulua
Onnellista Uutta Vuotta

tavaratalo MINIMANI

KAUPPAKATU 6, SAARIJÄRVI, PUH. 23424
KESKUSTIE, KARSTULA, PUH. 61962

2000:

Merita Meidän Kerho⁵⁵⁺

Tietoa ja tunnelmaa!

Merita MeidänKerho tarjoaa sekä tietoa että tunnelmaa kaikille 55 vuotta täyttäneille, joilla on säännöllisen tulon tili Merita Pankissa. Tässä kerhossa viihdytään ja viisautaan. Kysy lisää meiltä!

MERITA PANKKI OY

Merita
MeritaNordbanken

Hyvää Joulua ja onnea vuodelle 2001

YIT-RAKENNUS OY/INFRA PALVELUT

Yhteistyöstä kiittäen
Matosalmen sillanrakentajat

Rutas-Matin patsaan evankeliumi

Rutas-Matti tunnetaan hengenhädässä antamansa lupauksen pitäjänä. Lupaus ei antanut rauhaa ennen kuin Matti rakensi Jumalalle patsaan Mahlun Koivukannan tontilleen.

Patsaan jalustan taulussa Matti kirjoittaa, miten pelkäsi 1918 sotaa. Sotakoulussa Ähtärin Tuomarniemessä hän tunsu jo ennakolta, että ”kuolemas on lähellä”.

Pelko toteutuikin, kun Matti makasi Virtain Vaskivedellä yksin kahden tulen välissä.

”Mutta kun punaset nosti konekivveärisä penkereen peälle nii lähelle, että näin, kun ne rupes vastattain papattammaa. Minä makasi aukealla pellolla matalan kivraunion peällä viis tuntia.”

Harri Tapper kuvaa näytelmässään Matti ja Jumalatar Matin kamppailua itsensä kanssa, lunastaako lupauksensa. Lopulta patsas oli tehtävä. 1950-luvun alussa, Matin ollessa jo yli 60-vuotias, hän aloitti rakennustyön. Patsaan jalustaan Matti kirjoitti myös Jumalalta tulikirjaimin saamiensa viestejä. Niistä syntyy Matin evankeliumi. Patsaan rakentamista edelsi näkyjä:

”Kun se Vapahtaja tul Roomassa hauvasta pois, niin minun pit ottoa virskirja ja kahtoa, mitä siellä ol etuvirsissä: että rakasta lähimmäistäs niinku ihteäs.”

”Ja ku Jumala vihki siihe Vapahtajaan minun syvämmen. Ja ku Jumala luvetutti ne vihkimärukoukset. Ne ol niin korreat, että minä en oo kuullu. Enkä oo löytännä mistään kirjosta niitä rukkouksia. Ja ei Jumala jättännä minua.”

1954 kirjoittamassaan taulussa Matti kertoo, että hänen Jumalalta saamansa tehtävä ja antamansa lupaus on täytetty, ”manpalopatsas”, maapallopatsas oli valmis.

”Tällä tavon Jumala tul patsaana maailmaa. Voi väkesä man puolelta Taivaan puolelle. Kun kulluu sata vuotta etteenpäi, niin sillo ei meitä oo kettään tässä mailmassa. Kaikki ollaa henkimailman puolella. Ku ei tässä oo vuoslukua tässä ihmiste vaihtumisessa. Pitäs peästä nyt sen, joka kuoloo, ku lukkoo tuolta toiselta puolelta ne rukkoukset, niin sillon työ autatto sen man puolelta Taivaan puolelle.”

”Ku Jumala loi mailmaan ihmise, niin sillä piisas mailmaan ja koko manpalloo väkkeä. Tämä sementtinen pien väk on sitä tuhatvuotista etteenpäi, niinku se vanha Pyhä Raamattu kertoo siitä tuhatvuotisesta aikakauvesta. Tää on sitä ku Jumala tul patsaana ja piene lapsparvesa kanssa. Kukkaa ei oo peässy mailmaan muuten kun se lapsena on laittanna. Jos Jumala ei laittas vasta tulevata väkkeä, nii äkkiä olis ihmiset kaikki.”

”Kukkaa ei usko, että mite hirveätä ihmise on paha olla Jumalan virkatehtävissä. Ku Jumala toi väkensä maan puolelta Taivaan puolelle. Jumala ku ol aikoja ennen kirjottanna ne kirjutukset, mite autat häntä. Se ol näi:”

**”Isä meijä, joka olet Taivaissa. Pyhitetty olo-
koon Sinun nimes. Tulukoon Sinu valtakuntas.
Tapahtukkoon Sinun Tahtos niin man peällä
kun Taivaassa. Elä johata meitä kiusauksee,**

**voan peästä meijät pahasta. Sillä Sinulla on
valta, voima ja kunnia ijankaikkisesta ijankaikkisee.”**

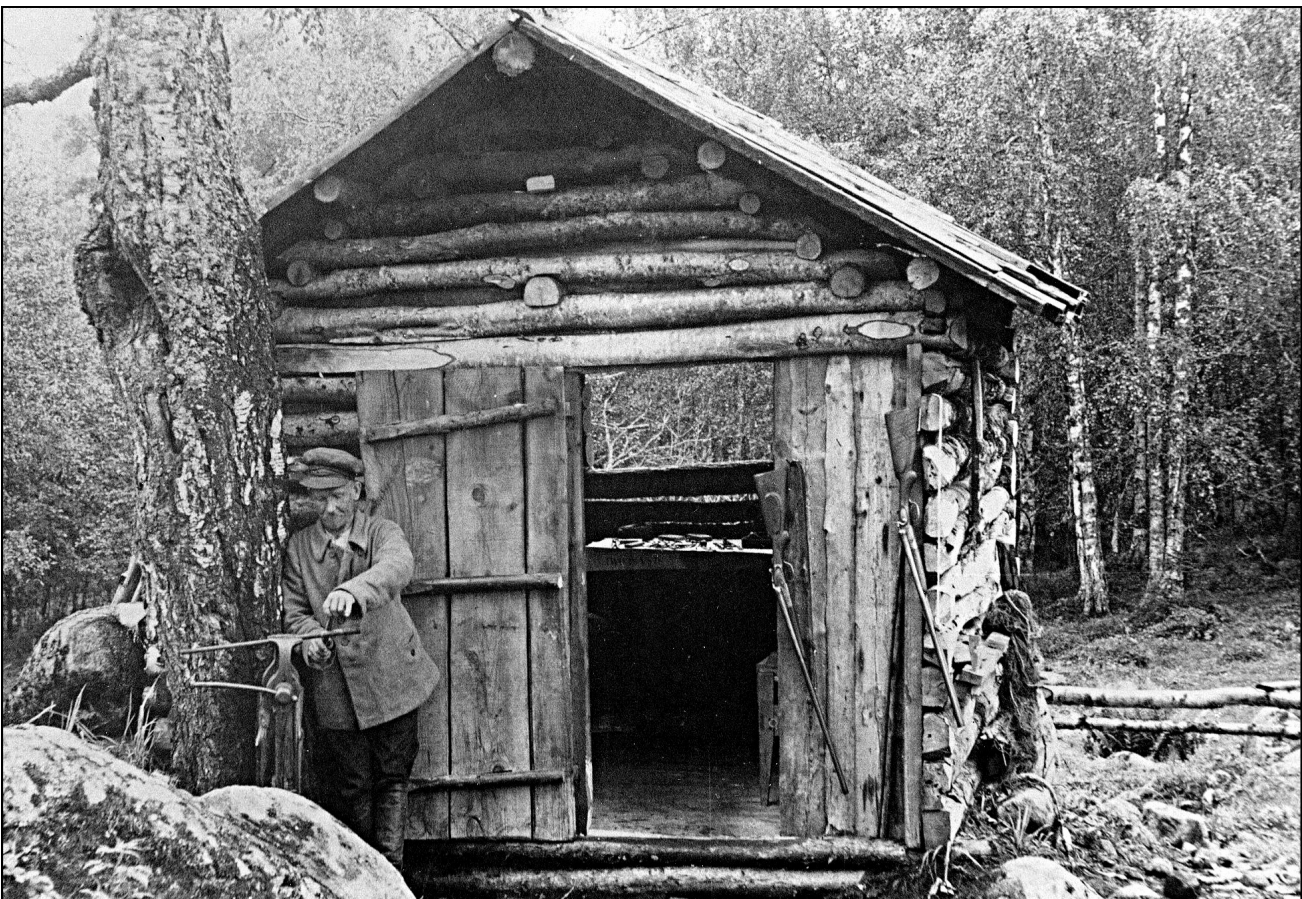
”Jumala armahtaa maailman alusta alakain kaikkia, jotka on jeännä ijankaikkise elämän puolelle. Katotuksesta Jumala armahtaa niitaki ja aukasoo niille Taivasove. Peästä ne sinne. Sinulla on valta, voima ja kunnia ijankaikkisesti.”

”Jumala armahtaa niitaki, jotka on meren pohjaan männeet ijankaikkisiin syvvyyksii. Ja se niillennii meressä avvoa Taivasove ja peästä ne sinne.”

Matti Rutanen (1888-1964) oli harras mies myös suulliselta käytökseltään. Karkeata kirosanaa ei Matilta päässyt kuulemaan.

Lauri Koskinen

Rutas-Matin naapuri 50-ja 60-luvulla.

Tämä kuva ei liity Maapallopatsaaseen, vaan Matin varsinaiseen leipätyöhön: Hän oli hankkinut Jyväskylässä ollessaan asesepän taitoja. Myös metsästys ja kalastus olivat hänen elinkeinon- ja harrastusalojaan. YLE:n Elävässä arkistossa on kaiken aikaa nähtävissä ansiokas kuvaus Maapallopatsaan synnystä vuodelta 1995. Puolen tunnin mittaisessa ohjelmassa on tunnelmallinen kuva- ja äänimaailma. Saarijärven murteella tarinan kertoo kaikille tuttu Olavi Vallivaara. Ohjelma on tallennettu nimellä Matti ja Maapallopatsas.

Kuhnon Veikko – seppä ja soittaja

Kuva: Martin kuva

Kun saavut taloon, niin jo pihapiiristä näet, että talossa asustaa seppä. Rautaa on taottu ja väännetty taitavasti moneen muotoon. Toinen toistaan elävämpää eläinhahmoa on seppä pihalleen värkännyt.

Syntymäkodin Rintalan talon Pyhäjärven rannan poukamaan (talon nimikin Poukama) Rahkolan kylälle 1982 rakennetussa talossa viettävät eläkepäiviään Kuhnon Veikko ja Elma. Takana on pitkä ja rikas yhteinen taival. Veikolla on jo yhdeksänkymppin virstanpylväs ohitettu. Molemmille rakas harrastus, musiikki, on kantanut läpi elämän. Veikon kiintymys soittoon ja lauluun juontaa juurensa jo lapsuuteen. Rintalassa soitettiin ja laulettiin. Uskonnollisesti hartaalla isällä oli kaunis lauluääni ja hän soitti myös kannelta. Talon isäntä kirjoitti myös runoja, josta näyte tässä lehdessä. Harmooni ostet-

tiin taloon v.1938. Veikko opetteli harmoonilla ensimmäiseksi Sua kohti herrani. Sisar Irmalla on kaunis lauluääni, ja niinpä häntä on kuultu usein Saarijärvellä eri tilaisuuksissa. Elma ja Veikko ovat laulaneet monissa kuoroissa vuosikymmenien ajan. Kirkkokuorossa Veikko on laulanut 55 vuotta ja Elmakin 50 vuotta. Myös Veikon sisarukset Aino, Terttu ja Irma ovat kirkkokuorossa laulaneet.

Elämäkumppani sairaalasta

Voidaan sanoa, että ”onneksi” Veikon selkään tuli paiseita. Veikon täytyi lähteä sairaalaan hakemaan apua, ja sieltähän se Elma löytyi. Elma oli syntyjään Pohjanmaalta ja tullut mutkan kautta Saarijärven sairaalaan töihin. Lääkärinä oli Järvinen. Hänet muistetaan ronskina sotilaslääkärinä, josta on Saarijärvellä paljon tarinoita.

Pelimannit perustetaan

Voitto Mäkelä perusti muutama vuosi sitten 40 vuotta täyttäneen Saarijärven pelimannit.

Veikko muistelee pelimanneihin alkuaikoina kuuluneen Veikon ja Voitto Mäkelän lisäksi ainakin Rossin Askon, Muittarin Jussin, Sormusen Viljon ja Sirosen Simon. Soiteltiin monenlaisissa tilaisuuksissa: oli häitä ja hautajaisia, oli syntymäpäiviä ja muita perhejuhlia. Mieleenpainuvien oli kuitenkin Muittarin Jussin hautajaiset. Urut olivat hiljaa. Ainoastaan pelimannit hoitivat musiikin. Tunnelma oli käsin kosketeltavan harras. Kun arkku kannettiin kirkkoon, soitettiin Peltoniemen Hintriikin surumarssia ja arkkua ulos kannettaessa soi Konsta Jylhän Vaiennut viulu.

Sodan jälkeen sepän töitä

Sodasta palasi kuusi veljestä. Muut ehjin nahoin, paitsi Armas, joka haavoittui. Töitä tehtiin talossa lujasti. Rintalassa puitiin kaikki viljat riihessä, kun jo muualla puumurit jyrsivät pelloilla. Kalaisan Pyhäjärven rannalla kun oltiin, niin kalastusta harjoitettiin. Isä ja

Juho ja Olavi olivat innokkaita nuottamiehiä. Kalastus ei Veikkoa kiinnostanut. Mutta rauta alkoi taipua taitavan miehen käsissä. Sepän töitä onkin sitten lähtenyt maailmalle ulkomaita myöten. Ainakin Itävallassa, Sveitsissä ja Englannissa Veikon töitä löytyy. Musiikkineuvos Väinö Viitasalon pianon päältä löytyy Rintalan Veikon takoma nuottiteline, jonka nuottiviivastolla on Viitasalon säveltämä ”Paljon on aihetta lapsella kiittää”. Viitasalo sävelsi ”Poukama-kantaatin”, jonka osa kirkkokuorosta esitti, kun Poukamaan muutettiin. Eipä ole joka talon tupaantuliaisiin kantaattia sävelletty.

Myös sirkkelisahurina Kuhnon Veikko muistetaan. Hyytiäisen Topilla oli paljon sahausta, mutta nuuka keihäsmestari ei hannonut kahdeksaa kilowattia suurempaa sähkömoottoria ostaa, jolloin sahaus oli hankalaa.

Musiikkipiireissä Veikko tunnetaan humoristisena vitsiniekkana ja kaikkien kanssa hyvin toimeentulevana pelimannina.

Esko Talvilahti

Kiehtova Hurtigrutenin kevätmatka

Kiinnostuin muutama vuosi sitten Ylen lähettämäästä Norjan television suorasta Hurtigrutenin matkasta. Kipinä jäi elämään. Muutettuamme Saarijärvelle takaisin olen seurannut Saarijärven Eläkeliiton toimintaa. Alkuvuodesta oli ilmoitus Samossa Norjan vuonoretkestä huhtikuun alussa. Nyt tuli mahdolliseksi toteuttaa matkahaaveeni.

Ryhmän matkajärjestelyt hoituivat helposti ja ongelmitta oppaamme Lea Kalmarin tottuneissa käsissä. Lähes kaikki matkaan lähteneet 21 henkilöä olivat Saarijärveläisiä. Täältä alkoi 7-päiväinen matkamme bussilla Vantaan lentoaseman lähelle hotelliin yöksi. Sieltä jatkoimme varhain seuraava-

na aamuna lentäen Osloon kautta Kirkkoniemeen. Pohjoisen lumimyräkki oli vastassa, kun siirryimme laivaan.

Alkumatkasta avomerellä tuuli keikutti laivaamme melkoisesti. Samaan aikaan vesilintujen muutto-parvet lensivät pesimään pohjoiseen. Uskomattoman jylhien ja lumihuippuisten vuorien näkymä oli lumoava. Maisemia valokuvattiin, kiikaroitiin ja ihmeteltiin luonnon karua ja huikeaa kauneutta. Päivät kuluivat rauhallisella ja siistillä laivalla seurustellen ja nauttien runsaista laivan antimista kolmesti päivässä.

”Pohjoisen lumimyräkki oli vastassa, kun siirryimme laivaan...”

Laivalla meille järjestettiin muutaman kerran info-tilaisuuksia. Erityisesti mieleen jäi laivaan tulomme jälkeen tilaisuus, jossa korostettiin käsihygieniää sekä myöhemmin napapiirille tultaessa kalamaksaöljyn maistajaiset. Parasta ja mielenkiintoisinta Norja-tietoutta antoi meille oppaamme Lea, joka on opiskellut ja työskennellyt alueella. Kiva kevenys oli Koskisen Erkin syntymäpäivätilaisuus, jossa ryhmämme soittajat ja laulajat piristivät sankaria.

Kuusipäiväisen Hurtigrutenin matkan aikana Kirkoniemestä Bergeniin laiva poikkesi lähes kolmesakymmenessä satamassa. Pysähdysten aikana meillä oli muutaman kerran mahdollisuus poistua laivasta katselemaan satamakaupunkien nähtävyyksiä.

Elämysmatka jatkui lentäen Oslon kautta Helsinkiin ja bussilla yötä myöten kotiin. Matka oli mieleenpainuva ja onnistunut. Koko iloinen porukka selvisi hienosti matkasta eikä meille haavereita sattunut.

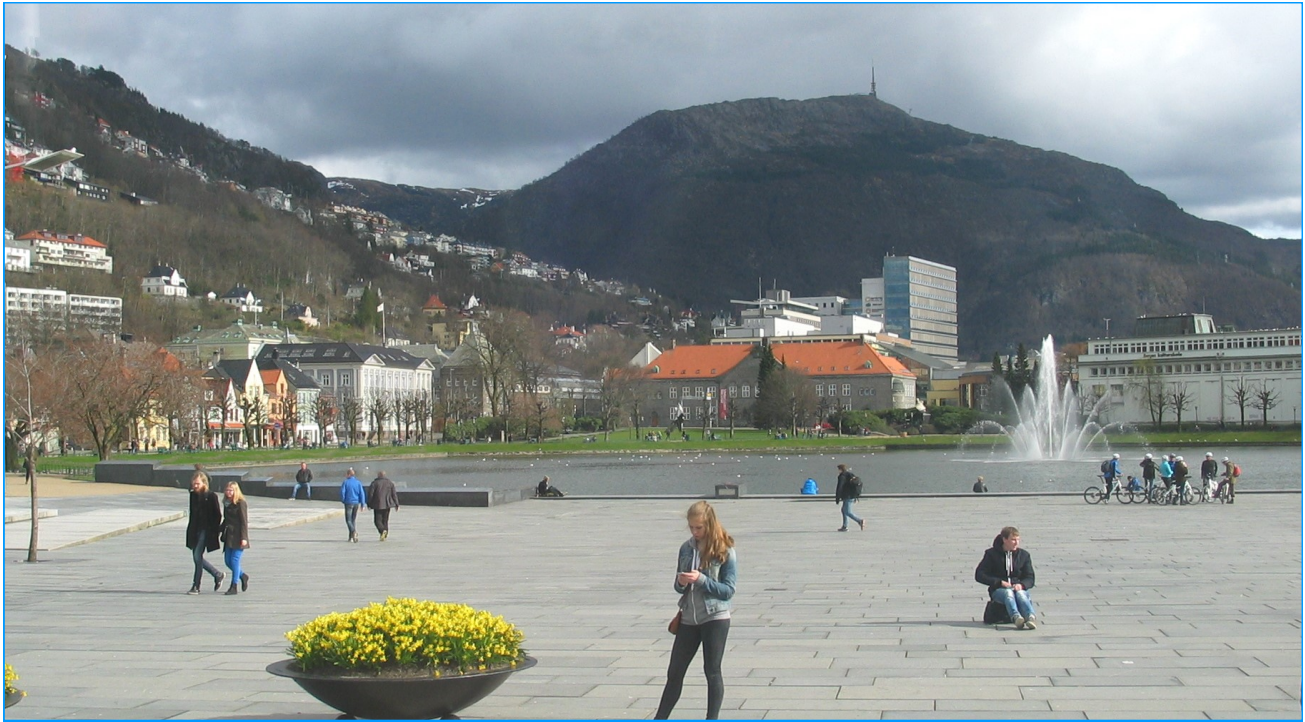

Erkki Koskisen ikimuistoiset syntymäpäivät risteilylaivalla. Vieressä juhlatunnelmissa Pasi Kalmari.

Lofoteilla tutustuttiin sotamuseoon.

Bergenissä meitä odotti lämmin, aurinkoinen kevät kukkaloistoinen.

Viimeisenä päivänä lähestyessämme määränpäättämme maisema muuttui puustoltaan rehevämmäksi.

Lopuksi bussikierros paikallisen oppaan mukana kaupungin nähtävyyksiin kruunasi matkan ennen lentokentälle menoa.

Lähdin Norjasta, mutta Norja ei tainnut lähteä minusta.

Kiitokset osallistujille matkaseurasta ja Lealle ruusuja.

Kirsti Kotro

Näytteitä Lanneveden kansakoulun päiväkirjoista, joita on julkaistu vihkosessa "Päiväkummun sanomat, satavuotias Lanneveden koulu".

8.10.1916 tehtiin isänmaallinen päätös, ettei Venäjän historiaa ja maantietoa oppilaille osteta, vaan ostetaan koululle tilatut 12 kpl kumpaakin ja niillä tullaan toimeen vähintään kymmenen vuotta ja vaikkapa satakin.

15.3.1925: Koska IV asteen oppilas V.R. on tehnyt itsensä syyväksi varkauteen, päätti johtokunta velvoittaa hänen vanhempansa antamaan hänelle vitsaa johtokuntaan jäsenen Kalle Tapperin läsnäollessa. Ellei vanhemmat tähän suostu, on johtokunta velvollinen ottamaan asian uudelleen käsiteltäväksi.

6.1.1928 S. ja P. H:lle päätettiin teettää pieksut, jos vanhoja varsineita löytyy, niin sellaisiin uudet terät.

Koulukeittoa ei katsottu voitavan järjestää, mutta päätettiin hankkia koululle 1 litraa maitoa oppilasta kohden köyhimmille

19.3.1928 tarkastaja Toivosen esityksestä päätettiin hankkia koululle ensi tilassa kuvataulu kotoisia syöpäläisiä ja niiden hävittämistä esittävät taulut, samoin Suomen eläimistöä ja kulttuurikasveja esittävät.

26.7.1949 alakoulun luokassa Kivistöllä järjestetään sähkövalot luokkatyöhön sopiviksi. Lämmitysasiassa lausuttiin toivomus, että rouva Stenman hoitaisi lämmityksen niin ettei lapset talvella paleltuisi.

Vuoden värikkäitä tapahtumia

Toukosiunaus pidettiin 28.5. Kalmarin kylällä. Isäntänä Jussi Kalmari, joka on kuvassa oikealla kappalainen Esa Hakkaraisen vieressä.

Peltoahon vierailu

Kesäkuussa ennen juhannusta vierailimme Peltoahossa. Oli sateinen ja kylmäkö sää, mutta puistikon huvimajassa tunnelma oli lämmin ja viihtyisä. Asukkaat ja henkilökunta olivat valmiina odottamassa vieraita. Viriteltiin tulet ja paistettiin makkaraa.

Ohjelma jatkui seurustelun ja laulun merkeissä. Välillä syötiin maistuvat grillimakkarat, juotiin mehua ja taas jatkettiin laulamista. Vierailuhetki oli odotettu ja sekä Peltoahon asukkaat että vierailijat viihtyivät.

Paikalla oli kolmisenkymmentä osallistujaa. Kaikille jäi hyvä mieli mukavasta yhdessäolosta.

Joululukemisto – kotiseutumme historiaa

Heralan taiteilijakoti

Haastateltavana Heralassa emäntänä toiminut Vieno Kinnunen.

Haastattelijana Lyydia Luukka vuonna 1997.

Vieno Kinnusella (os. Lietonen) oli yhteys Heralan miljööseen jo ennen syntymäänsä, sillä hänen isoäitinsä, Manta Rahkonen, oli auttamassa talon töissä jo silloin, kun Aune Herala syntyi vuonna 1917. Manta Rahkosesta tuli hänen kumminsä. Mantan tytär Anna oli äitinsä mukana pienestä pitäen ja samoin myöhemmin Annan tytär Vieno, joten he olivat jatkuvasti osallisena Heralan talon tapahtumiin.

Heidän kotinsa sijaitsi nykyisen Pajumäen eli van-

han Viitasaarentien ja Pikku-Lumperoisen väli-
maastossa. Vuodesta 1936 alkaen he asuivat
Pummin mäen Heralanmäen puoleisessa rinteessä ja talo oli nimeltäänkin Rinne. Vienon Veikko-
isä hakkasi sota-aikana talon puunluovutusurakat
tyttärien puolesta.

Tämä Vieno Kinnusen ”toinen koti”, kuten hän Heralaa nimittää, oli koulun jälkeen hänelle ihan oikea työpaikka. Hän tunsu henkilökohtaisesti kaikki talon asukkaat ja auttoi niin sisätöissä, retkillä, matkoilla kuin puutarhassakin talon väkeä. Myöhemmin hän vieraili ystävänä ja perhetuttuna talossa.

Aune Herala (1917-1983): Talvinen maisema kotipihalta, 1947, öljy, 56 x 64cm. Beda, Katri ja Aune Heralan säätiö. Kuva: Juha Kallio, Saarijärven museo.

- Lokakuussa 1949 muutin itse Saarijärvelle isäni tullessa rakentamaan rautatietä, muistelee Lyydiä Luukka oma osuuttaan Heralaan ja sen ympäristöön.

- Yhteisiä koulumatkoja teimme siitä alkaen Vienon kanssa ja koulutie vei Heralan ohi kulkevaa maantietä pitkin Herajärven ohi tehden 90 asteen kulman vasemmalle vanhalle Saarijärvi-Kokkola -tielle ja sieltä nykyiseen Päivölään. Päiväkummun päiväkodin talossa oli alakoulu, jossa toimi opettajana Elli Nummelin. Kolmannen ja neljännen luokan kävimme nykyisen kansakoulun tiloissa, opettajana oli silloin Hilja Vienola.

Muistan aina katselleeni ihaillen kaunista puu-

tarhaa, jossa oli paljon kukkia ja muutenkin ympäristö oli hyvin hoidettu, korkean pensasaidan suojassa. Pensasaita oli kuitenkin läpinäkyvä toisin kuin Sivulan matkustajakotia ympäröivä tiivis kuusiaita. Maantie oli aluksi hyvin huonossa kunnossa ja vähäliikenteinen. Vuonna 1952, kun rautatie tuli Saarijärvelle, oltiin sitä vastassa pikkulippujen kanssa. Saarijärvellä edettiin uudistumisen ja vireän rakentamisen aikakautta. Tulevaisuus ja sen mahdollisimman voimakas edistäminen olivat esillä kaikkialla. Minä jatkoin oppikouluun ja silloin yhteiset koulumatkat Vienon kanssa loppuivat, mutta koulutieni kulki edelleen Heralan ohi.

Heralan nykyinen päärakennus on valmistunut 1870. Rakennus on nykyään täydessä loistossa useiden remonttien jäljiltä. Kuva: Kari Kotilainen, Saarijärven museo.

-Koulu vaati myös taloudellista panostusta ja marjojen myynti Heralaan oli yksi tulolähde. Äidin sopimusten mukaan vein polkupyörällä kulkien milloin mustikka- milloin puolukkaämpäriin Heralan keittiöön. Siellä oli aina lämmintä ja kotoista. Iso uuni hohti lämpöä ja hellalla oli aina jotain, suurikin kattiloita ja kahvipannu. Marjanvienti oli hyvin asiallinen ja miellyttävä tehtävä, sopimukset piti-vät. Kävin vain keittiössä ja lähdin tyhjän ämpäriin ja korvauksen kanssa kotiin. Marjoja kehuttiin, eikä ihme, sillä kaukaa korpimailta ne olikin kerätty ja huolellisesti puhdistettu.

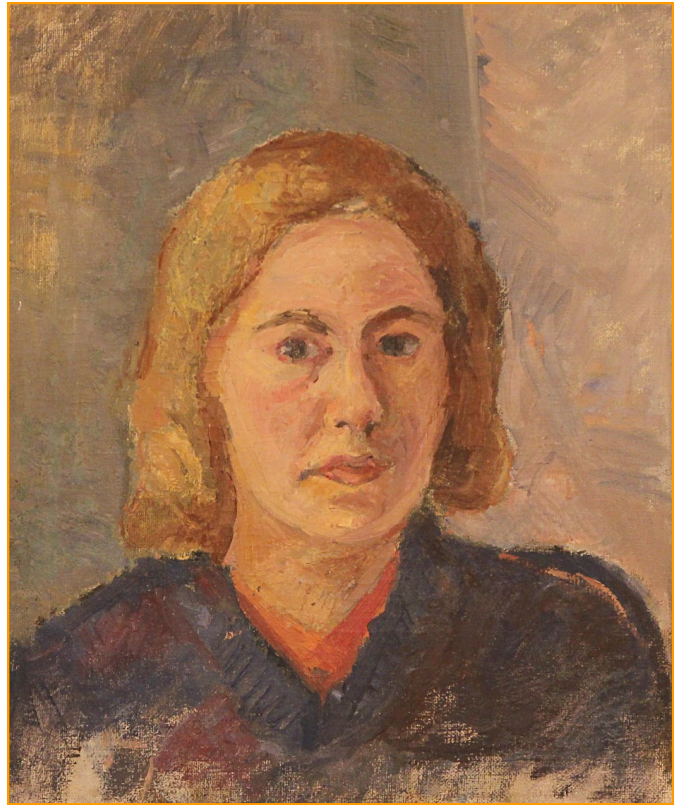
Vienon piirtämä kuva Aune-taiteilijasta on mielenkiintoinen. Hänen sisarensa Beda ja Katri suhtau-

tuivat arvostavasti hänen taiteentekemiseensä ja olivat mukana ”palvelemissa” retkillä ja kotona, kun Aune maalasi. Luonteeltaan järjestelmällisenä, anteliaana, räiskähtelevänä, miellyttävänä ja vaatimattomana, mutta myös itse oman arvonsa tuntevana taiteilijana hän oli se ulospäin suuntautunut perheenjäsen, joka toi ulkopuolisia vaikutteita muuten omissa rauhassaan oleilevaan Heralaan. Hän myös antoi virikkeitä ympäröivään seuralämäään ja Aunen nimipäivät olivat vuosikaudet todella suuri ja merkittävä tapahtuma, johon aina saavuttiin kutsumatta. Talo oli valmistautunut vastaanottamaan vieraat jo hyvissä ajoin ja monipuolisilla valmisteluilla. Tämä päivä oli 21. tammikuuta.

Aune itse teki taloon sota-aikana takkoja: Entisen ”sinisen huoneen” eli viimeaikoina Bedan huoneen koristeena ja lämmittimenä oli sen aikainen takka. Myöhemmin, kun taloon tehtiin korjauksia ja siirryttiin keskukslämmitykseen, se on purettu, samoin kuin salissa ollut takka. Olohuoneessa on vieläkin hänen suunnittelemansa takka ja lisäksi saunarakennuksessa on kaksi takkaa ja kiuas. Ulkona on myös Soppi-niminen ulkokatos hänen jäljiltään. Syreenimajassa oli keinu, mutta harvemmin siinä kukaan istui.

Herala Aune: Omakuva, öljy.

Kuva: Juha Kallio, Saarijärven museo.

Sisarukset suunnittelivat yhteisiä asioita Heralan kirjastossa, joka on Herajärven puoleinen pieni huone. Kullakin heistä oli oma istumapaikkansa ja tuolinsa. Suuressa, varakkaassa talossa, josta sisarukset hyvin huolehtivat, oli paljon tekemistä.

Apulaisia he käyttivät tarpeen mukaan ja esimerkiksi Tapio Hyytiäinen hoiti puutarhaa jo 1970-luvulta asti, suunnitelman mukaisesti. Metsänhoitaja ”Lennu” huolehti suurista metsistä asianmukaisesti ja järjesti kevätretkiä omistajille. Myös keittiö- ja talousaskareissa oli joku auttamassa. Vienokin, joka eli omaa elämäänsä ja työskenteli R-kioskissa, kävi tervehdyskäynneillä jatkuvasti ja oli mukana matkoilla, joita Aune toteutti Helsinkiä ja ulkomaita myöten.

Tämä tyylikäs taiteilija teki taloon kaikki hankinnat: Jyväskylästä Leinon kengästä hankittiin kengät ja Kirsti Saariaholta vaatteet. Klaus Kurki -hotelli oli kiintopisteenä, kun tehtiin Helsingin-matkoja.

Tilapäisoleskeluun oli Töölössä vuokrayksiö 1970-80 -luvuilla. Taidetarvikkeiden hankinta tapahtui usein soittamalla ja pakettilähetyksin, mutta myös Jyväskylässä käytiin ostoksilla Asemakadun Väri- ja tapettiliikkeessä.

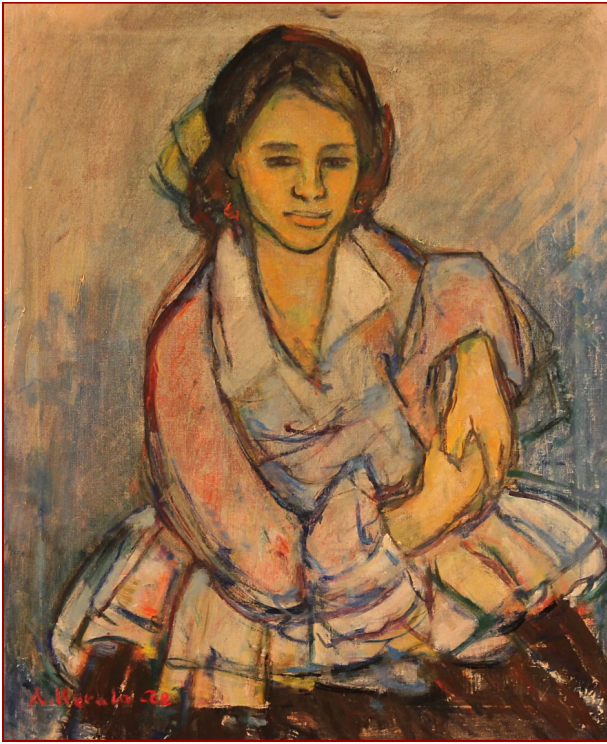
Mallinaolo oli Vienolle tuttua. Kun ateljee rakennettiin 1960-luvulla yläkertaan, hän oli sielläkin mallina, kuten jo vuosia aikaisemmin. Ensin katsottiin isosta valikoimasta, mitä vaatteita malli puki päälleen. Sitten oli noin kahden tunnin työskentelyrupeamat kolmena, neljänä päivänä ja malli näki työn vasta valmiina.

Malli kävi tietenkin välillä kahvilla ja rentoutui. Vienosta onkin monta kuvaa ihan mallista tehtynä. Tosin taiteilija mainitsi muistavansa ”nenän ja silmät ja sensuelliin suun” eli hän teki myös muististaan kuvia Vienosta.

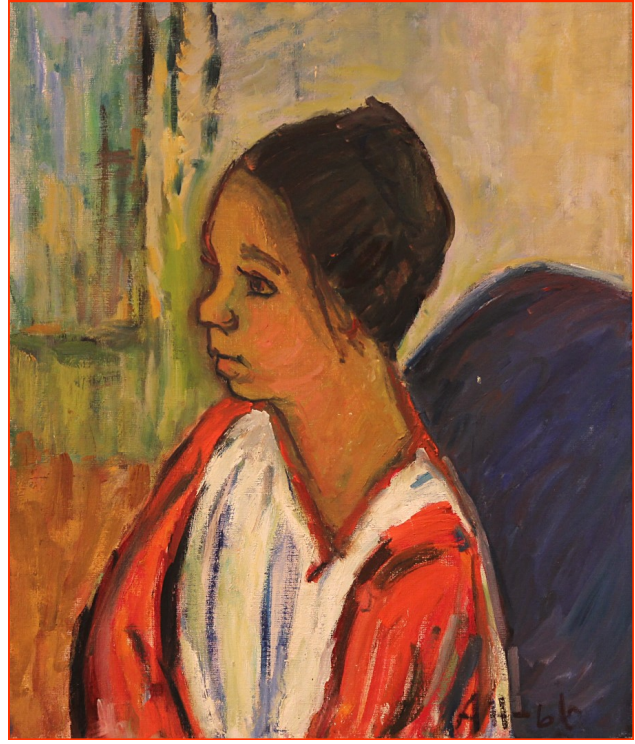
Mustalaisalalle Aune käytti 1970-luvulla. Etenkin hän piti Lilja-nimistä mustalaistyttöä miellyttävänä mallina ja hänestä onkin monta työtä, etupäässä pastellitöitä. Tärkeää oli myös tumman väen käyttämät kauniit vaatteet, joiden runsauden ja siirouden taiteilija on hyvin tallentanut..

Vieno Kinnunen osaa olla salaperäinen ja vain viitteellisesti ja arvaamalla saa selville ne tunteen ja ihailun kuviot, joita nimenomaan Aune on saanut kokea senkin jälkeen, kun hänen kihlattunsa oli kuollut onnettomuudessa. Tavoiteltu ja itsetietoinen. Elämänhaluinen, musiikin- tanssin- ja luonnonystävä eli rehevää ja antoisaa elämää.

**Herala Aune: Tumma tyttö, 1972, öljy.
Kuva: Juha Kallio, Saarijärven museo.**

**Herala Aune: Vieno (Vieno Kinnunen), 1966,
öljy. Kuva: Juha Kallio, Saarijärven museo.**

Lydia Luukka kertoo: Kun itse aloitin maalaamisen kotona omin päin, keksin käydä Aune Heralalta kysymässä neuvoa. Hän opasti paperien ja pastellivärien valinnassa ja kiinnityksessä. Silloin hän esitteli minulle talon ja näytti töitään. Yläkerrassa ei käyty, arvelen, että ateljeeta ei silloin ollut tehtykään, sillä kävin jo 1950-luvulla.

Vastaanotto oli ystävällistä ja hienostunutta. Neuvot olivat hyviä ja hän esitti öljypaperille maalamista, koska se oli kevyt kuljettaa ja edullinen hankkia. Myös öljyväreistä ja liuotteista sain hyvät esitiedot ja näillä neuvoilla omin päin tein aikoinaan ensimmäiset työt.

Aune Herala oli ulkonäöltään siro, kapeavyötäröinen, keskivaaleat, olkapäille yltävät hiukset, olivat loivalla permanentilla, sen ajan muodin mukaisesti. Kirkolla jalan liikkeessään hänellä oli rottinkikori, pienilierinen hattu pehmeää pastelliväriä, käsineet ja jakkupuku.

Yhteiskoulun vakituiset sekä tuntiopettajat olivat hyvin tärkeitä henkilöitä silloisen Saarijärven asukkaille. Kulttuurin merkitys oli luonnollista ja kuului ilman muuta asiaan. Myös urheiluseura Pullistus oli kulttuuriystävällinen ja kunta järjesti vuosittain kulttuurikilpailuja. Kisasuojan salissa sai esikoisteoksensa julkistamistilaisuuden juhlistaa muun mu-

assa Harri Tapper.

Marko Tapion toisen romanin esittely tapahtui Suojassa kokoontuvassa kirjallisuusillassa. Käynti Heralan taiteilijakodissa antaa hyvän kuvan siitä maaseutuidyllistä, joka usein liitetään Saarijärveen. Siellä näkyy käden jälkeä monessa muodossa. Taiteilija osti varmalla tyylitajulla pehmeät matot, huonekalut, valaisimet, taideteokset ja myös sijoitti ne itse paikalleen, kuten omat taulunsaakin. Kuitenkaan kodikkuus ja vähäeleinen tyylikkyys ei häivyttänyt yksityiskohtien runsautta ja elämänläheistä tunnelmaa.

Nykyinen Saarijärven kehitys on tuonut ja vienyt paljon maisemasta, ihmisistä ja luonnosta. Muutos jatkuu ja on hyvä, että Herala saa aukaista ovensa säätiön ansiosta, jota Iita Ikkala on ollut voimiaan säästämättä perustamassa. Heralan ystävällinen ja vähän murheellinen, nostalginen tunnelma on saanut välttämättömän osan paikkakunnan kulttuuriperinnön kunnioittamisessa konkreettisessa muodossa.

Lydia Luukka

Muistoja kesästä 2014

Katselen ulos ikkunasta. Pihakeinussamme ovat lehdet jo kellastuneet, mutta maa on vielä vihreä. Ihmeellinen kesä on ollut. Miten heinäkuu oli ihana ja lämmin. Usein ajattelin, muistanko tällaista kesää, mutta ehkä aika kultaa muistot.

Monenlaisia muistoja jää tästä kesästä. Raskaimpia muistoja oli, kun saatoin omaisten kanssa hyvän ystäväni haudan lepoon. Ystävyysimme alkoi yli 40 vuotta sitten ja kesti aina hänen kuolemaansa asti. Olimme luonteeltamme erilaiset, mutta ei tämä ystävyystämme rikkonut. Aina löytyi hyvä yhteisymmärrys. Tämä oli todellista ystävyyttä. Vielä on puhelimesta hänen puhelinnumeronsa. Koskahan sen sieltä poistan. Hyvää taivasmatkaa toivon hänelle.

Ystäväni kuolema johdatteli ajatukseni lapsuuteen. Siellä minulla oli samanikäinen naapurin tyttö, Tyne nimeltään, lapsuusystävänä. Jo silloin tunsin, että tarvitsen ystävän. Meillä oli paljon yhteistä. Melkein joka päivä leikimme yhdessä käpylehmäleikkejä ja muita leikkejä. Ja vielä piti puhelmellakin pitää yhteyttä. Muistui mieleeni, että usein sanoin Tyynelle, että Kaihlajärven Mattia en ainakaan huoli miehekseni. Matti on niin villi, huoleton poika, aina hännäämässä meitä tyttöjä. Mutta niin vain kävi, että Matista tuli mieheni ja hyvin pärjäsimmekin. Sanonta on ”et sitä sanaa suustasi päästä, ettei se eteen kierry”. Näin kävi tässäkin tapauksessa. Tyynen kanssa elimme vielä naimisiin mentyämme naapureina. Näin yhteytemme jatkui. Mutta sitten Tyynen perhe lähti Ruotsiin ja siellä Tyne kuoli toistakymmentä vuotta sitten. Näin elämämme eivät ole samanpituisia. Käyn

usein hänen haudallaan ja olen kiitollinen tästä ystävyydestä, joka meillä oli.

Olen käynyt tänä kesänä usein Jyväskylässä sotaveteraanien hoivakodissa ”Telkänpesässä”. Siellä asuu ainoa elossa oleva veljeni, 91-vuotias Voitto. Hän oli miehuudessaan taitava käsistään, erinomainen puutöiden tekijä. Minullakin on monenlaisia esineitä, joita hän on tehnyt. Nyt hän on aika heikossa kunnossa fyysisesti, mutta henkisesti virkeä. Olen iloinnut hänen hyvästä asunnostaan, jossa hän elelee vaimonsa kanssa.

Sota-aika on aina hänen puheissaan. Siitä hän kertoo kyyneleet silmissään. Sotakaverien nimet ovat hyvin muistissa. Surullisena ajattelen, mitä kaikkea hän on joutunut kokemaan, melkeinpä lapsena. Kunpa tällaisia aikoja ei tulisi enää koskaan!

Näin kulkee elämä eteenpäin kaikesta huolimatta. Tuntuu, että aina on ”Sampo-päivä” ja lauantai. Ikää ja vuosia tulee lisää. Ajattelen, kunpa voisin iloita tästäkin terveydestä, jota minulle on suotu. Kaikki on Jumalan lahjaa. Iloitsen lapsistani, jotka pitävät minusta huolta. Iloitsen ystäväistä, joita omistan. Nuoret ystävät tuovat elämäni valoa ja elämänuskoa. Elämä on nyt vielä raadollisempaa kuin meidän nuoruudessamme.

Toivottelen teille kaikille tämän lehden lukijoille Taivaan Isän siunaamaa joulurauhaa tänä myrskyisenä elämän aikana.

Elmi Kaihlajärvi

Vanhaa historiaa Iissalosta

Tässä osa muistelosta, jonka Salonsaaren eli Iissalon asukas Annikki Salo on kirjoittanut Iltaruskon kevätnumeroon vuonna 1982.

Muistelen tarinaa, jonka talon vanha isäntä on kertonut minulle:

"Kauan, kauan sitten Iissalon vanha isäntä oli lähtenyt teurastajan ja lehmän kanssa soutuun mantereelle. Vene oli joutunut vedenalaiselle kiveille ja kaatunut. Teurastaja oli uiden pelastautunut Iisniemeen, mutta isäntä ja lehmä hukkuivat. Lehmä oli ajelehtinut puron suulle, joka sai nimekseen Lehmipuro. Tuuli ja laineet olivat kuljettaneet isännän ruumin Iissalon saaren taakse.

Siellä laineet heittelivät hukkunutta suurta kiveä

Iissalon talon renki-Matti oli nähnyt yöllä unen. Isäntä oli sanonut hänelle: "Laineet hakkaavat ruumistani suureen kiveen. Hae minut pois täältä. Hän selitti tarkoin paikan, missä kivi oli. Kun kuljet Kotilahden rantoja Pyhäselälle päin, se on suuri kivi rannassa, pieni kallio on takana."

Renki-Matti lähti heti aamulla unessa neuvottuun paikkaan. Sieltä isännän ruumis löytyi, juuri samalta paikalta.

Tämä kivi sai nimekseen Ukonkivi ja takana oleva kallio Ukonkallio.

Kivi, mille vene kaatui on nykyisin vedenpäällinen ja se sai nimekseen Lehmikivi.

Annikki Salo

Lehmikivi sijaitsee noin 400 metrin päässä taustalla näkyvästä Luntinniimestä.

Sininen villatakki

Meitä oli äiti, isä ja seitsemän lasta, olimme nykyajan mittapuulla suurperhe. Seitsemän lapsen pesue oli syntynyt kahdessa-toista vuodessa, olen pesueen vanhin.

Kotini oli pienviljelystila silloisessa Pohjois-Satakunnassa. Navetassa pari-kolme lehmää, vasikoita, kanoja ja jouluksi kasvatettiin possu. Kotieläimiin kuului myös koira ja navettakissa.

Kotini ei ollut suuren suuri. Huoneita lapsuudessani oli tupa ja keittiö. Myöhemmin olemme sisarusten kanssa muistelleet sitä, että oliko meillä ahdasta. Kenelläkään ei ole sellaista mielikuvaa.

Kotini nimi oli Kuusela ja olin siitä kovasti ylpeä, koska Armi Kuusela oli valittu Miss Universumiksi. Olihan meitäkin ”Kuuselan plikkoja” neljä kappaletta. Tätä missitietoutta saintädiltäni, joka oli innokas seuraamaan lehtiä.

Muistan, että tädin kamarin seinällä oli mm. Miss Maailman, Marita Lindahlin, kuva. Tädille tuli myös Nyyrikki ja Sirpale, joita lukemaan opittuani luin tädin kamarissa.

Mummula oli minulle rakas paikka. Siellä vietin paljon aikaani mummun, papan ja naimattomien tätini ja kahden enoni luona. Jo pienenä tyttönä heinäpellolla heinäseipään tapinlaittajana ja monessa muussakin maatalon touhussa mukana. Olihan se vaihtelua, koska kotona olin paljon nuorempien sisarusten peräänkatsojana. Työnte-koon kasvettiin pienestä pitäen, joskus piiskankin voimalla. Jälkeenpäin arvioituna työhön oppimisesta ei ole ollut haittaa, päinvastoin.

Joulut olivat odotettuja ja jännittäviä, vaikka joululahjat olivatkin pääsääntöisesti sukkaa, kerrastoja ja muuta tarpeellista.

Eräänä jouluna sain lahjaksi vaaleansinisen villatakin mummulan väeltä.

Se oli kaupasta ostettu, eikä mistään pässinpökkimästä tehty. Se oli todella hieno lahja!

Joulunpyhinä olin mummulassa ja siellä oli iltaisin suuressa takassa tuli. Hiilloksen hehkussa paistettiin mm. leipäjuustoa.

Isot tuvat eivät kovin lämpimiä olleet ja tädin kanssa usein istuttiin takan pankolla selkää lämmittelemässä. Niin tänäkin jouluna lämmittelin hiipuneen hiilloksen ääressä selkäni.

Minulla oli uusi hieno villatakki päälläni. Noustuani takan pankolta huomattiin, että sinisen villatakkini selkä oli sulanut ihan käppyrään!

Kyllä siinä itkua tuli, mutta mitään ei ollut tehtävissä. Takissa oli nailonia ja se ei lämmintä kestänyt.

Vielä vuosikymmenten jälkeenkin muistan tuon joulunajan ja suuren pettymyksen.

Mummulan väestäkin ovat jo kaikki menneet mannan majalle. Nuorinkin enoistani tänä keväänä.

Lämpimästi heitä muistelen ja onnellisesta lapsuudesta kiitän.

Tarja

Lehmipaimenessa

Oli kaunis kesäinen päivä, kun lähdin paimentaamaan lehmäiä Sammalisen rantaan. Sinne on matkaa kaksi kilometriä. Perillä oli monta pitkää heinä-sarkaa. Kyllä lehmillä oli kovasti syötävää. Annoin ensimmäiselle lehmälle ruisleipäpöalan ja sitten huusin kui-kuuta pari kertaa, niin kaikki lähtivät perääni. Lehmät tiesivät, minne ollaan menossa, koska olivat aikaisemminkin siellä käyneet.

Matka sujui mukavasti, kun aurinko paistoi ja linnut lauloivat. Metsän tuoksukin oli terveellistä hengittää, olihan iso mäntymetsä. Tulimme perille ja lehmät alkoivat syödä rauhassa. Istuin mättäälle ja minulla oli siinä kaikenlaista askareita. Tykkäsin kirjoittaa sotapöjille kenttäpostikirjeitä, olihan sota juuri käynnissä.

Luin siinä Leikolan antamat rippikoululäksyt. Reppussa oli pari voileipää ja maitopullo. Ei päässyt nälkä yllättämään. Välillä kävin syömässä ojan penkalla mesimarjoja. Aika kului mukavasti.

Mesimarjoja popsiessani huomasin yht'äkkiä miehen seisovan ojan metsänpuoleisessa päässä.

Tumma hahmo katosi takaisin metsään yhtä nope-

asti kuin oli sieltä ilmestynytkin. Se oli varmaankin desantti, vihollisen lentokoneesta pudottama vakooja ja tihutyöntekijä.

Sitten oli poislähdön aika. Lehmillä oli jo mahat täynnä, joivathan ne vettäkin järvestä. Kyllä ne osasivat aavistaa, että nyt lähdetään navetalle päin. Annoin taas ensimmäiselle lehmälle ruisleipäpöalan ja huusin kui-kuuta pari kertaa. Niin se matka alkoi.

Menomatka sujui yhtä hyvin kuin tulomatkin. Ei nykyisin semmoinen reissu onnistuisi, koska siellä Pajumäellä on niitä karhuja ja muitakin metsäneläimiä.

Lehmät tuli vietyä navettaan asti. Kaikki osasivat mennä omiin parsiinsa ja alkoivat heti nukkumaan ennen iltalypsyä.

On se mukava muistella niitä nuoruudenajan reissuja. Oli vuosi 1942, eikä Pajumäellä silloin tarvinnut pelätä karhuja.

Irja Halmila

Agnes Ruohonen, vas., ja Irja Alapiha (myöh. Halmila) Pajumäellä, Alapihan veräjällä keväällä 1942.

Joulun valmistaminen on kivaa

Me valmistaudumme joulun kukin omalla tavallamme. Mutta nimettäköön tällä kertaa neljä erilaista joulun odottaja- ja valmistajajoukkoa.

Ensinnä ovat tietysti lapset. He osaavat odottamisen taidon. Joskus heidän olemuksensa suorastaan kihelmöi jännityksestä, kun he aattona valmistautuvat lahjojen tuojan, joulupukin tuloon. Ja riemu on suuri, kun lapsi saa juuri sitä, mitä toivoo. Kummallisesti ennen ja nyt lapset osaavat iloita ei niinkään lahjojen runsaudesta, vaan siitä, että saa juuri sen toivomansa – olipa se ennen itsestään kulkeva auto tai nykyaikana tietty Angry bird.

Toisena ryhmänä ajattelen nuoria, jotka ovat jo monta kertaa eläneet joulun ja sen valmistelut. Joskus tulee se vaihe, jolloin he sanovat: ”Aina pitää sitä joulua hössöttää. Eikö vähempikin riittäisi.” Joulun viettoa pitäisi heidän mielestään muuttaa vaatimattommaksi ja välillä valveutuneimmat nostavat esiin ”nälkäjoulun”, karsitun joulun vieton. Eikö olisi oikeampaa viettää sellaista, kun maailmassa on niin paljon puutetta?

Tavalliset aikuiset taitavat kaikista eniten valmistella joulua - varsinkin äidit - ja isät ovat taitojensa mukaan tukemassa: on laitettava kinkku, keitettävä lihaliemet ja puurot ja luumusopat ja lisähoysteet niihin ja leivottava pullat ja piparit ja tortut ja

Tietysti on paikallaan joulusiivous ja kuusen hankinta ja pihakin joulukuntoon ja monet muut asiat hoidettava. Ennen omaa kiirettä on muistettava laittaa joulutervehdykset postiin tai aikanaan käydä viemässä. Näin valmistetaan joulua kotiväelle ja muille lähimmäisille.

Tietysti on sitten kaikkein vanhimpien joukko. Enää ei jaksa toimia niin kuin ennen. Onhan kiva nähdä ja kohdata läheisiä, mutta oleellista on joulurauha. Levähtäminen saa iän myötä kasvavan merkityksen. Hyvältä tuntuu päästä joulukirkkoon aattona tai ihan jouluaamuna. Varhaisaamuun taitavat vanhat valpastua paremmin kuin myöhään

valvova nuori polvi. Tietysti kotonakin voi rauhasa kuunnella radion tai katsella television joulukirkon.

Mikä sitten on se oikea joulu, jota valmistelemme ja odotamme? Sen kertoivat enkelit paimenten kedolla kaksi vuosituhatta sitten. Se sanoma tuo joulun, kun se vastaan otetaan:

”Minä ilmoitan teille ilosanoman, suuren ilon koko kansalle.

Tänään on teille syntynyt Vapahtaja. Hän on Kristus, Herra.

Jumalan on kunnia korkeuksissa, maan päällä rauha ihmisillä, joita hän rakastaa.” (Luukas 2: 11,14)

Tuo ilosanoma kertoo, että lapset saavat kaikki jouluna parhaan lahjan – Jeesuksen ystäväksi. Sen sanoman heijastusta ovat ne lahjatkin, jotka jaetaan. Ne ovat konkreettista Jumalan hyvyyttä – osa Jumalan jaettavasta yltäkyläisyydestä.

Nuoretkin kuulevat jouluviestin ihan oikein omalla tavallaan. Jumalan pelastusarmo jaetaan ilmaiseksi paimenille ja meille ja kaikkeen maailmaan. Meidän osamme on vain vastaanottaa se, jakaa ja tasata.

Aikuiset ovat myös ihan oikealla asialla järjestäessään joulua toisille, lähimmäisille lähellä ja kaukana. Se on Vapahtajan tahdon toteuttamista, kunhan muistamme, että hän tulee ei vain loistokkaaseen, vaan myös vaatimattomimpaankin joulupöytään.

Vanhoillehan jouluevankeliumi puhuu ihan omalla tavallaan lupaamalla rauhan ihmisille. Se on sitä ulkonaista rauhaa, minkä veteraanipolvi on taistelut meille, se on rauhaa sydämessä ja rauhaa kaikesta turhasta tekemisestä ja huolehtimisesta.

On kiva valmistella joulua, jonka Jeesus tuo kaikille!

Muistetaan se jouluna – ja meillä on oikea joulu.

Eläkepappi Veikko Vesisenaho

Pitemmittä puheita...

Lanneveden kansakoulun täyttäessä 100 vuonna 1999 tehtiin pieni, painettu julkaisu, jossa oli mm. koululaisten hauskoja kirjoituksia.

Maantieto 10.5.1951 5-6 lk

Italiassa viihtyy etelän puita, kuten tammi, jalava, appelsiinipuu, riisiryynipuu ja sitruunapuu. Aino A.

Uskonto 13.12.1952

Kerro Suomen lähetystyöstä Afrikassa. He panevat heidät ristinuskuon, jos eivät lähde niin tapetaan. Mirja R

Historian kokeet 7.4.1954

Kerro itämaisesta sodasta. Siellä ei miestä säästetty. Kumpikin oli sitä mieltä, että muiden pitää hävitä. Niillä ei ollut mitään lentokoneita. Mutta ei myöskään vety-pommia. Nykyään kellä on vetypommi, on maailman herra. Pitemmittä puheita lopetan tähän.

Maantieto 9.10.1953

Kuinka paljon Aasiassa on asukkaita? Puolet enemmän kuin missään.

Mitä Runebergin teoksia tiedät?

Etelämeren lumous, Luonnon kirja, Tietoa taitoa taskukoossa, Tekniikan peruskirja, Seikkailusarjat, Pikku jättiläinen ja Karhunkaatajan serenaadi.

Aiheesta (eräs elokuva)

Sitten se kumminkin uskoi lakia ja otti sen akan tai komean tytön, tai tyttö otti sen pojan. Sitten ne menivät makuuhuoneeseen ja elokuva päättyi pitkään pusuun.

Maantieto 30.4.1969 5-6 lk

Vatikaani on tulivuori, joka purkautuu silloin tällöin. Roomassa on pedagogioita, jotka ovat maanalaisia käytäviä.

Historia 5.11.1953

Kerro keskiajan kaupungeista. Kaikki moskat ja paskat heitettiin kadulle.

Mikä on jenkki?

Jenkki on sellainen kun jenkit kävelevät kaupungilla ja huutavat sen kun jaksavat.

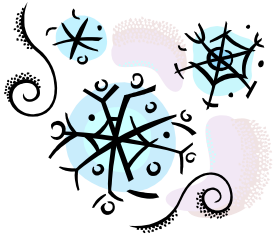
Kerro Kööpenhaminasta

Kööpenhamina on maatalouden ja kalastuksen maa siellä kasvatetaan sikoja ja niistä saadaan lihaa ja muitakin elukoita mutta eniten sikoja. Vuoriöljyä on auringonkukassa vähäsen, mutta kun niitä kasvatetaan paljon tulee öljyäkin paljon. Metro tarkoittaa mustan mullan kolhoosia.

Lähettänyt **Esko Talvilahti**

Lanneveden tulevaisuuden toivoja joulunäytelmässä vuonna 2008.

Jouluyö

Kuoremäen lapset

Kuului nauru ja melske Kuoremäestä,
siellä me oltiin, Kuoremäen lapset,
joista monella on jo harmaat hapsset.
Ne talvi-illat ja koulunmäki
siinä monet riemut näki.

Oli siinä kelkat ja sukset,
ja monella märät takamukset -
eikä auttanut vanhempain varoitukset!

Oli joskus rikki suksisauva
ja joskus myös särkyi sopu.
Täytyi kynttilällä voidella sukset
ja taas vain huudahdukset:
Anna mennä vaan,
mutta varo saamasta akkaa!

Kuului melske ja nauru iltamyöhään
ja siinä monesti unohtui läksyt.
Siitä meitä sitten Kerttu toru,
ja kotonakin syntyi poru.

Minut äiti silloin kotiin kiskas
ja uunille märät kengät viskas.

Kasvaa pajopusikkaa nyt koulunmäki
ja rinteemme keskellä on puhelinkoppi.
Tässä meille vanhoille oppi:
Nyt muistoissa meillä on koulunmäki,
ja me ollaan Kuoremäen lapset,
vaikka meillä on jo harmaat hapsset!

Lea Johansson

Jouluyö, juhlayö,
päättynyt on kiire, työ.
On syöty puurot, kinkut,
käynyt pukit, tontut.

Mihin on joutunut sanoma joulun,
rauha, hiljaisuus?
Unohtuiko Jeesus-lapsi
joulukiireisiin?

Rauhaa vain pyytävät maailman lapset.
Joulunkin lapsi voi olla surullinen.
Joulun enkeli lohduttaa meitä orpoja,
sairaita, eksyneitä.

Jeesus-lapsi syntyi maailman
vapahtajaksi:
kirkas ja rauhaisa on joulun taivas.

Lea Johansson

Pikku Jukka

Olipa kerran pieni poika, jonka nimi oli Jukka
ja Jukalta on hukassa toinen sukka.

Ja ihan kohta alkaisi koulu,
vaan mistään ei sukkaa löydy

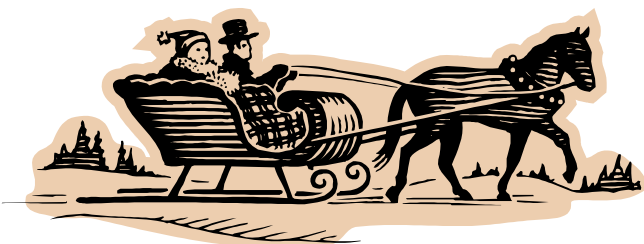
ja pikku Jukalla sydän hakkaa,
ei ihan millään lakkaa.

Mitä sanoisikaan ope, jos myöhästyy?
Ja ihan kohta on joulu,
tämänhän voisi pukki nähdä.

Vaan äitipä siihen hätään ehti ja sukka sängyn
alta löytyy.
Näin Jukka vielä kouluun ehtii vähän myöhässä
tosin.

Vaan ei ope suutu,
eikä pikkukaan tähän pikku pulmaan
pahasti puutu.

Rauni Rahkonen

Nuoruusmuistoja

Kun palaamme ajassa ja iässä 60-70 vuotta taaksepäin, oli sota-aikaa ja sen jälkeisiä vaikutteita. Se oli niin erilaista kaikilta osin, että ei nykyajan nuoriso, eikä vanhemmatkaan, osaa kuvitellakaan. Jos sieltä nyt jotain palauttais mieleen niin yksi erikoisuus voisi esimerkkinä olla keväinen tukinuitto.

Siihen oli tavallaan ihan tarpeelliset syyt ja velvoitteet.

Sota-aikana ei tukkipuiden autokuljetus ollut mahdollista (syy bensa) ja näin ollen vesikuljetus virtaavassa vedessä oli korvaava mahdollisuus.

Miesten ollessa sodassa meillä nuorisollakin oli tilaisuus olla pikku palkalla jokivarressa vahtimassa, että puut uivat eteenpäin, eivätkä ruuhkautuneet.

Puut tulivat jostakin kauempaa ja menivät edelleen Lanneveteen, Summaseen ja Äänekoskelle tehtaisiin. Työkaluna oli keksi, joka on ohuehko riuku jonka päässä metallinen koukku.

Olimme hyvin tarpeellisia!

Toinen merkittävä ja erikoinen nuoruusmuisto oli taas yksinomaan huvitteluun ja ajankuluun liittyvä tapahtuma.

Tarina voisi alkaa perinteisellä sanonnalla Olipa

kerran -- ja on vieläkin, paikka nimeltä Syrjäkukku.

Mutta sillä ei ole enää samaa merkitystä kuin ennen oli.

Syrjäkukku sijaitsee Palsankylällä Lanneveden eteläosassa, pari kilometriä Uuraisten rajalta.

Se on nimensä mukainen joka puolelta melko jyrkästi nouseva ja päältä tasainen kukkula.

Näin ollen se oli hyvä nuorison kokoontumispaikka ja jopa tanssipaiikka.

Rammari soi penkalla ja joskus hanuristikin oli paikalla. Poro vain pölyysi kun tanssittiin.

Silloin ei ollut seuraintaloilla tilaisuuksia, sota-ajasta johtuen.

Muistan, kun vanhempani on kertoneet, että heidänkin nuoruudessaan oli sama kokoontumistapa. Silloin Uuraisten ja Lanneveden nuoret kokoontuivat ja joskus oli ollut pientä rajakahakkaakin. Syytä en tiedä.

Minun nuoruudessani oli huvittelu ja nuorisotapaaminen pääasia.

Mukavia muistoja sota-ajalta ja eräänlaista historiaakin.

Näitä muisteli **Anna-Liisa Turpeinen**

Runon synty

Taidanpa runolle ruveta, kertomaan noita iloisia tarinoita, nuoruudesta, rakkaudesta.
Kertoa iltojen iloista, päivien pitkistä pidoista.

Kului vuodet, tuli vanhuus
ennen kuin ehditkään saada iloista irti,
sanojasi sanotuksi.

Tuli surujen aika, katosi kumppanisi, ystävät
ympäriiltäsi.

Missä nyt minun runoni, minne aikeeni katosi?
Vai kertoisinko suruja suuria,
ajattelisin ahdistusta?

Ei, siinä on koko elämä; oli iloja, oli suruja
Vaan kaiken jos takaisin saisin alusta alkaisin
kesän kukkien kukkiessa talven tuiskujen
tullessa.

Rauni Rahkonen

*Rauhallista Joulua ja
Onnea Tulevalle Vuodelle!*

POP Pankki

Kannonkosken Osuuspankki

KANNONKOSKI p.0207 661 880

KIVIJÄRVEN PALVELUPISTE p.0207 661 887

POP Pankki

Lanneveden Osuuspankki

puh. 020 755 1580 www.poppankki.fi

Otteita päiväkirjasta

Joulupäivä 25.12.1995.

Kodin joulu. Lasse ja minä kovassa kuumeessa. Ulkona -20 pakkasta, mutta elohopea on käynyt kolmessakymmenessä. Talo on lämpöinen, lunta on vain 20-30 senttiä, puut kauniisti kuurassa, maisema on kuin postikortti. Vieraita ei ole käynyt. Eilen saunoimme ja kävimme haudoilla. Tupa on joulun tuntuinen ja lämmin. Joulu koskettaa minua, on tullut kyynel silmään. Ei niin onnetonta päivää, ettei jotain ilon aihetta, linnun viserrys, kuuran kide kotikoivussa, ja taas jaksan eteenpäin. Naapurin jouluvalot tuikkivat ja joulupäivä laskeutuu levolle. Huomenna tämäkin joulupäivä on muisto.

25.12.1998

Sairaus on varjostanut minun jouluani. Eilen satoi vähän lunta ja ilma lauhtui, vain - 8 pakkasta. Kävin Helvin luona, hain puita ja tein pienen lenkin. Kuoremäki on niin hiljainen kuin huopatossutehdas. Eilen kävimme haudoilla viemässä kynttilät. Lasse lämmittää uunia. Koti on puhdas ja kaunis. Ulkona pehmeä, talvinen maisema. Kaikesta huolimatta minulla ei ole oikein joulun tunnelmaa. Tämä vuonna on kuollut niin paljon tuttuja, siksi on ollut masentava vuosi.

Tämän päivän haaveet voivat olla totta huomenna: silloin on yli 20 miljoonan (markan) lottopotti. Me suurten ikäluokkien lapset vielä muistamme joulun, joka oli itse tehty ja köyhä. Juuri noiden lapsuuden joulujen luomilla perinteillä tämäkin joulu vietetään.

Lapsena joulu syntyi ilolla ja rakkaudella.

24.12.1999

Hadoilla ja kodeissa ovat taas syttyneet tuhannet kynttilät. Muistuu taas mieleen kaikki rakkaat, jotka viettävät taivaan joulua. Muistan lapsuuteni oikean

joulukuusen ja kynttilöiden tuoksun, kun sytytän sähkökynttilät muovikuuseen.

Aina ne lapsuuden joulut on muistoissa rakkaimmat, vaikka nyt on turvallinen oman kodin joulu. Tänäkin olen käynyt ajatuksissani Ruotsissa. Siellä on varmaan taas lumeton joulu, kun täälläkin on nollakeli. Helsingissä on satanut vettä.

Olen laittanut jouluruuat, mutta puurossa on tänä vuonna kyyneltippa mausteena. Ystäväni poismeno näin joulun lähellä oli raskas. Seisoin tänään pappani haudalla ja hänellä oli kuolinpäivä 62 vuotta sitten. Ei tämä joulu tunnu enää samalta kuin lapsena.

Olen hoitanut terveyttä tämän viikon ja pyörinyt lumihangessa. Kova temppu, mutta hyvä. On hiljaista ja minun sydämessäni on tyhjä kammio. On vain rauha ja hiljaisuus ja Isän armahtava syli. Joulun rauhaa v. 1999.

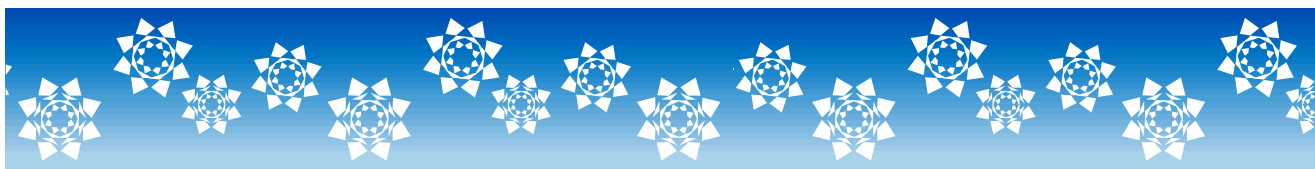
23.12.2000

Järvi ei ole vielääkään jäässä eikä luntakaan kuin korkeintaan puoli senttiä. Tänäkin -3 pakkasta. Aamupäivällä tuli kolme kottaraista lintulaudalle. On ollut niin lämmin syksy, että muuttolintuja on jäänyt. Joulu on jo laitettu, vaikka vasta sunnuntaina on aatto. Kinkku on uunissa.

Tänäkin haudattiin Johannes Virolainen. Oli kaunis tilaisuus, tuli televisiosta. Aina ikäviäkin uutisia kuuluu jouluun, tämäkin on vain elämää, ei sen kummempaa. Kaikki koskettaa niin läheisesti jouluna. Kun katsoin Virolaisen 85-vuotishaastattelua televisiosta, hän sanoi, että pitää valita tie, mitä kulkea. Sitä, jonka katsoo itse oikeaksi ja jos toiset soittaa suutaan, niin ”sannoo, pitäkää turpanne kiinni”. On ikävää, että niin älykäs ja paljon aikaansaanut mies otettiin jo pois.

Mutta kiitosta laulamme vain, me kiitämme Her-
raa, oi jouluyö...

Lea Johansson

Pukki matkalla

Pukki muorille suikon antaa, kiireellä lahjoja pulkkaan kantaa.
Lähtee kirkkaaseen pakkasyöhön, mieluisaan joulutyöhön.
Mukaan ottaa tytön, tuiskutukan, vallattoman tyttörukan,
pakkaspoika mukana seuraa kyllä, muistuttaa pitää lämmintä yllä.
Kiireinen on aikataulu, matkaa piristää kaunis joululaulu.
Perillä ollaan tässä, joulun ruuhkassa, hässäkässä.
Pudottaa matkasta tytön, tuiskutukan, tytön vallattoman rukan
riennä tyttö tuulen lailla, nietoksia tekaise
heitä lunta harteille, kaikki suojaa kukkaset.

Lupas tyttö laittaa lunta, puhaltaa suuret nietokset
peittää pellot, kaskihalmeet, kaikki järven selänteet.
Pakkaspoika käytä kättä, näytä nyt taitosi,
sivellintä sievästi mielikuvitusta tarvitaan.
Käytän kättä taitavasti, sivellintä sievästi
maalaan posket punaisiksi, nenänpäätä nipistän
korvan nipukoita koitan, onko lakki tallella
Karvareuhka mukaan tullut, menen kengän sisälle
onko sukka jalkaan saatu, villavuori anturaan.

Laitan hanget hohtavaiset tähtiä kimaltamaan
Hopeita oksat täyteen jääkukkia ikkunaan
sinne riensi pakkaspoika paukutteli mennessänsä
huiskautti kättä vielä pian taas tavataan.

Pukilla on oma mieli, mummon pirttiin kurkistaa
lämmittelten käsiään, mitä mummolle olla saa.
Hipaisee vielä mennessään joululiinaa ihanaa.
Kutonut on mummo liinan, kaikki rakkaat muistot siinä.
Niistä muistoista kertoo joululiina suloinen.
Hiljaa hipaisee ryppyistä poskea, joulusiunausta tuo.
Tule Jeesus-lapsi myös tämän vanhuksen luo,
unhoon ei saa jäädä vanhus, muista heitä.
Joskus me voimme kulkea samoja teitä,
mene yksinäisen vanhuksen luo, hänelle jouluiloa tuo.
Muista häntä, joka sairaalassa makaa, iloa anna
myös lohtua murheisiin kannaa.

Pukille kiire tuli, on pimeä, ei valoa, käymättä monta pientä taloa.
Siellä lapset oottaa, missä pukki viipyy
odottajilla jo kärsimys hiipuu.
Pukki kaikkensa antaa, kilteille lapsille lahjat kantaa.
Väsyneenä menee pukki muorin luo. Joulumuori hänelle kaikki herkut tuo.
Hieroo pukin hartioita, kukaan ei pukin voimia voita.
Joulurauhaa kaikille Luoja suo, siunattua joulutunnelmaa tuo.

Maria Pilvesvuori

Porskutellaan yhdessä

Tämä tienpätäkämme pieni on päällä maan
se täällä toistemme seurassa kuljetaan
ja siinä varrella monien vuosien
aina matkalla uuteen huomiseen
niin usein pientäkin apua tarvitaan
ja toista kuulemaan huoliaan.

Yksi meistä voi hyvä olla yhdessä
ja toinen taitavampi taas toisessa
kunhan yhdessä keinoja keksitään
niin monista murheista selvittää
hyvän mielen saa toista auttaessaan
ja se on plussaa ja poonusta parhaimmillaan.

Toinen toisistaan huolta kun pidetään
niin se arjessa askelta keventää
kun täällä yhdessä mennä porskutellaan
eikä kaveria jätetä unholaan
niin saadaan akussa virtaa riittämään
ja paljon rikkautta uutta elämään

O. Salokivi

Polun varrelta Kirj. " Aili Hellin "

Tätä maatani kaunistaa katsellut
olen nuoruuden päivästä asti
ja polvesta polveen seurannut,
yhä tunnen sen rakkammasti.
Olet siskoni, veikkoni, ystävä mun
täällä matkakumppani parhain
Joka päivän nousus kultaista
minä kiitän jo aamulla varhain.

Vaikka päivät kaikki ei näyttäisi ikään
niin seesteisiltä, kuin ennen
kun pilven varjot ne vaelttaa
minun tielläni tullen ja menen.
mutt` Luojalta yksikään unhoon ei jää,
Hänen johdossaan kulkea saamme.
Oi kasvata meitä ja uudista,
suojaa lapses ja syntynämaamme.

Aika rientää

Maa taas kerran
auringon kiertänyt,
siis vuosi on vaihtunut.
Olemme olleet kilttejä,
kun joulun tulee.
Liian nopean aika kuluu,
kun ikää karttuu.
Aamukahvinsa keittää
postin lukee, alkaa olla
jo iltapäiväkahvin aikaa.

Vaikka illat pimenee
kun joulun lähenee.
Voi muistella kaunista
lämmintä kesää
"voiko ihanammin
aamun enää alkaa".
Pieni lepattava
kynttilän liekki voi
tuoda lohtua ja iloa elämään.
Kunnes valo voittaa
ja kevät koittaa.

Ensio Saarela

Pimeää

Pimeää, pimeää päivälläkin melkein yö.
Paksut pilvet vain taivaalla seilaa,
vain hetkeksi valoa hiukan antaa.
Ja sekin harmaata paksua, melkein luulisi, että se
kävellä kantaa.

Rauni Rahkonen

Kekkilä

Onko jo kevät siellä,
kukkiiko siellä vielä se sininen sireenipuu?
Onko rannan koivuissa lehdet, ja sorsat ja telkän
pesä?
Kohtahan sielläkin on kesä ja kaiken sen yllä,
sama taivas kaareutuu.
Sitä kaikkea kaipaamaan vielä, joskus kyllä.

Rauni Rahkonen

Iltaruskon perustajan, Aili Kurrin "Aili
Hellin", runo ensimmäisessä lehdessä
vuonna 1980

Murteella aateltua

Pyöräpotkur -
kuka sen keksi,
sitä ossoa akatki ohjata.
kulukuneuvo kesät talavet
Mitalin ansahtis se mies,
joka sen keksi.

Lähetää pyöräpotkur-
kilipailuu akkain sarjaa,
ei mihinkää ukkoi sekarjaa
ne ei pijä turpoasa kiini,
sanovat: akat potkii
perse pitkällä
ei oo tyylistä tietoakkaa.
Myö ku männää, siinä helemat
heiluu, hiki lentää ja
nauru raikuu.

Äit ei antanna olla joute
aina pit olla jottai tekemistä.
Jumala ei laiskoja elätä
sano äit.
"Ei ne koloka kosijan kengät
lapse laiska kartanolla" sanoo
Kalevalaki.
Huomisesta ei kannata huolia
öylöstä ei toas kannata muistella
jokkaine päivä pitäköö
huole itestää,
murhetta riittää joka päivälle
niiku iloaki.

Tulin tänä oamuna
onnellissee ajatuksee:

Taijan lähteä kukkahattu peässä
aurinkoo kävelemmää
ja peätin
hymmyillä ensimmäiselle
vastaantulijalle.
Ei onnistunna:
Vastaantullut mies ei
kahtonukkaa
minnuu päin.

Lapsenlaps kysy:
"huusitko sinä nuorena
millonkaa äijilles?"
En huutanna,
vaikka joskus tek miel.
Meijät ol opetettu
kunnioittamaa isseä ja äitiä.

Eppäilen rakkautta.
Mies pyys keittämää puuroa:
"mutta elä tie siitä paksua
pökättiä"
Ei se varmaa rakasta, kun se
muistaa voa minu
epäonnistunneet puurot.

Laps täytti pyöreitä vuosia,
sanoi olevasa vanha!
Elä puhu hulluja, tuomasin.
Tuu sanomaa tämä mulle
kolomenkymmene
vuoje peästä.

Toas yhen kerra
myö akkoje kanssa istutaa pöyvä
vieressä.
Rakkauvestaha myö puhuttii -

ku kaikilla on siitä
paljo sanomista. . .
Mikähä siinä lienöö
niinku minä oisin jeäny jostaki
paitsi.
Vaikka tiijä häntä
ku se tuo muistiki huononoo.
Ja ainaha sitä voi toivoa.
Olin leäkärissä , nuor mies,
iha hymmyilläki osas
"heitäppäs paitas pois
minä kuulastan"

Tuntu kamalan hankalalta
katoitin sitä, ymmärtäsköhä se:
tokko saisit pajian
välistä selevää,
kun näitä varaosia on
nii paljo?

Se vilikas:" enköhä minä kuule,
elä heitä"

Nehän ymmärtää puhetta.

Kyllä se on korreata
heinäkuu himmenevä ilta
lämpöstä ja valosata
linnu liverryski kuuluu
nii selevää.

Istua voa ja olla
saispa tämä nyt taltee
talave varalle.

Puhekielen aattelussa
mukana:

Aino Leed, Liisa Suomäki
Tuula Kaihlajärvi

In memoriam

Vuoden 2013 Iltaruskon ilmentymisen
jälkeen poisnukkuneet jäsenet:

Berg Aaro	Tolppila Tuulikki
Rekonen Risto	Lehtonen Erkki
Hänninen Reijo	Riihinen Eila
Hokkanen Olavi	Rahkonen Toini
Heinonmäki Sauli	Pirttilä Aino
Reinikka Kaija	Kynnäs Veikko
Jalkanen Elli	Kuikka Inkeri
Häkkinen Reino	Roikonen Enni
Pirttiniemi Hannu	Hertell Helena
Pakkala Viljo	Leppämäki Elli
Pollari Eino	Hänninen Ilta
Hautanen Mirja	Kauppinen Aino
Tarvainen Leo	Haaparanta Liisa
Görman Johan	Lahti Alli
Rummakko Veikko	Kaikkonen Eila
Iso-Ahola Tapani	Kaipainen Almar
Äijänen Eila	Vanhala Tauno
Pulkkinen Sinikka	Kuorelahti Leo
Hänninen Heikki	Liias Aino

Tie pitkä

tie aurinkoinen

tie raskaskin

yhdessä kuljettiin

Lähtö: Tie tuntematon

ei vastaantulijoita

vain määränpää

- hiljaisuus -

Liisa Suomäki 1988

Heikki Hännisen muistolle

Heikki Hänninen liittyi Eläkeliittoon vaimonsa Eevan kanssa vuonna 2007. Hän oli tehnyt elämäntyönsä maanviljelijänä Rahkolan kylällä ja oli jäänyt aiemmin eläkkeelle sukupolven vaihdoksen tehtyään. Heikki ja Eeva muuttivat rivitaloasuntoon Saarijärven keskustaani vuonna 2008 ja aikaa jäi runsaasti harrastuksille. Heikki oli taitava tietokonemies ja valokuvaaja.

Tapasin Heikin ensimmäistä kertaa yhdistyksen joulujuhlissa vuonna 2009. Istuin hänen vieressään ruokapöydässä ja silloinkin hänellä oli kamera käsissään sopivia kuvauskohteita varten. Juuri tämä oli tyypillistä Heikille. Aina valmiina kuvaamaan ja sillä tavoin tallentamaan yhdistyksen historiaa.

Mutta Heikki ei ollut vain valokuvaaja, vaan hän oli mukana kaikessa Eläkeliiton toiminnassa. Hän oli aikaansa edellä kotisivujen pitäjänä. Saarijärvellä Heikin ansiosta oli Keski-Suomen ensimmäiset kotisivut ja hänen sivuistaan katsoivat mallia myös piiri ja sen kautta muut yhdistykset. Hän oli taitava tietokoneen käyttäjä, joka opasti meitä muita vertaisohjaajana. Aivan korvaamaton oli hänen työpanoksensa Iltaruskon julkaisemisessa. On mahdotonta laskea ne työtunnit, jotka hän uhrasi joululehden saamiseksi painokuntoon. Heikki oli pyyteetön talkoomies, aina valmiina lähtemään, kun aktiivista toimijaa tarvittiin.

Heikki oli yhdistyksemme varapuheenjohtaja vuodesta 2010 lähtien. Hän oli luotettava yhdistysaktiivi, joka teki sen, minkä lupasi ja sai tehtäväkseen. Hän oli aina ystävällinen, rauhallinen ja harkitseva. Heikki oli hallituksen kokouksessa viimeisen kerran 16.1.2014. Vuoden vaihteessa Heikki alkoi valittaa huonoa oloa ja alkoivat lääkärin tutkimukset. Tammikuussa tuli tieto vakavasta sairaudesta. Heikki ilmoitti asiasta avoimesti, mutta emme varmaan tienneet syvimpiä tunteita, jotka ihmisen mielessä silloin liikkuu, kun tieto vähäisestä elinajasta ilmoitetaan.

Eipä sitä varmaan halua uskoa. Yritimme pitää toivoa yllä omilla vähäisillä taidoillamme. Talvi ja kevät olivat odotuksen ja toivon aikaa. Heikillä

oli 1.4.14 syntymäpäivä. Hän täytti 70 vuotta. Yhdistys kävi onnittelemassa ja toivottamassa kaikkea hyvää. Silloin vielä puhuttiin kotisivujen päivityksestä ja muista yhdistyksen asioista. Pääosin Heikki oli kotona Eeva-vaimon tukemana. Vaikka voimat vähitellen hiipuivat, oli koti kuitenkin paras mahdollinen paikka. Vakava sairaus teki työtään ja kuihdutti nopeasti terveitä elämäntapoja viettäneen henkilön.

Lopullinen tieto Heikin kuolemasta 19.8. tuli kuitenkin yllätyksenä. Saimme suru-uutisen, joka järkytti kaikkia yhdistyksen jäseniä. Miksi juuri Heikin oli aika lähteä inhimillisesti katsoen liian aikaisin? Mielestämme hänellä olisi ollut vielä paljon annettavaa.

Jäämme kaipaamaan Heikkiä ja kunnioitamme hänen muistoaan.

Ritva Penttilä
yhdistyksen puheenjohtaja

**Heikki kotitilallaan Kuoppalassa
toukosiunauksessa 1.6.2004.**

Sylvi Luukan tie Inkerinmaalta Saarijärvelle

Luukan perheen isä Juhana oli Valtionhovin työjohtaja ja äiti Veera kotiäiti. Valtionhovissa työskentely erosi kolhooseissa työssäkäynnistä siinä, että palkka maksettiin rahana. Toki Luukan äntäkin oli tehnyt velvoitteensa ja luovuttanut vaa-dittavat kotieläimet ja pellot kolhoosiin, sillä koti oli ollut maatila, jossa oli lehmä, hevosia ja hiehoja. Itse hän ei halunnut käydä kolhoosissa työssä.

Veera-äiti hoiti kotona kasvavaa perhettä ja yhtä lehmää ja hiehoa, joita oli lupa pitää. Lisäksi hän viljeli 25 aarin kasvimaalla vihanneksia ja juureksia vuoden tarpeisiin. Veera-äiti oli osaavan naisen maineessa, sillä jos jotakin asiaa ei tiedetty, sanottiin kylällä: ”Kyllä Veera tietää, kysykää Veeralta”.

Sylvi oli isän tyttö ja usein isän mukana myös työmaalla Valtionhovissa. Siellä aika kului vaikkapa isän sukkaa pestessä tai ratsastaessa rauhallisella Bulan-hevosella. Isä oli myös hevoskauppias ja tunsu hevoset. Niinpä hän olikin oikein luotto-ostaja ja teki isoja ostoja Eestistä asti. Sieltä hän saattoi käydessään kerralla ostaa satakin hevosta.

Hynnänautio oli niin iso kylä, että siellä oli kauppa, elokuvateatteri ja koulu. Syksyllä -39 Sylvinkin oli aika aloittaa koulunkäynti. Koulumatkaa oli vain kilometri ja isosisko Hilda oli jo koululainen. Sylvikin osasi puhua sekä suomea että venäjää, mutta suomen puhuminen koulussa oli kiellettyä, sillä koululaitos venäläistettiin pari vuotta ennen kuin Sylvi aloitti koulunkäynnin.

Sylvin lempiaine oli laskento. Siitä kertoessaan hymy nousee vieläkin kasvoille, kun hän muistelee, miten mukavaa ja helppoa se oli. Uskontoa koulussa ei luonnollisestikaan opetettu, sillä luterilaiset kirkotkin oli jo suljettu. Sylvin mummu oli ollut opettaja ja hän kertoi lapsille Jeesuksesta.

Koulunkäyntiä rajoittivat sodan aiheuttamat rauhattomuudet. Saksa oli miehittänyt Inkerinmaan ja kyläläiset joutuivat asumaan metsissä. Veera-äiti kävi kerran salaa leipomassa kakkaroitaa kotona. Siitä hyvästä saksalaiset polttivat Luukan

perheen kotitalon. Myöhemmin koti rakennettiin uudelleen samaan paikkaan Hynnänaution mäelle.

Silloin käytettiin vielä karbiidilamppuja, koska sähköä ei ollut. Talossa oli iso tupa ja eteinen. Toisesta päästä taloa kulki katettu kuja navettaan, jossa lehmä ja hevonen olivat. Pihassa oli sauna ja syvä kiveen hakattu kaivo, jonka sisällä oli puukermi.

Kesäisin lapset keräsivät metsämansikoita. Ne vietiin kolmenkymmenen kilometrin päässä olevan Hatsinan torille myytäväksi. Sinne vietiin myös marinoituja sieniä, kermaa ja äidin tekemää rahkaa.

Paljon muutakin, kasvimaan tuotteista tehtyjä säilykkeitä sekä kotitekoista juustoa ja makkaroita, liikenä myyntiin. Molemmat vanhemmat olivat ahkeria ja tarttuivat moninasiin töihin perheen eteenpäin viemiseksi.

Olot alkoivat vainojen ja saksalais miehityksen vuoksi käydä kestävämmiksi ja väestö hajaantui. Osa kyyditettiin Siperiaan, osa pakeni tai surmattiin.

Luukan perheen osaksi tuli Saksan ja Suomen tekemän sopimuksen mukaan päästä muuttamaan Suomeen.

Muutto Suomeen kävi lapsen mielestä nopeasti. Kotoa tultiin junalla Tallinnan lähelle Paldiskin karanteenileirille ja sieltä laivalla Turkuun. Niin kuin Sylvi sanoo: ”Kotoa lähdön jälkeen oltiin jo viiden päivän kuluttua uudessa kodissa”. Ensimmäinen uusista kodeista oli Turussa, jossa viivytettiin vain kolme päivää.

Sieltä matka jatkui Muurlaan pakolaisleirille, mikä toimi kotina seitsemän viikkoa. Tarmokas äiti kävi kysymässä läheisistä taloista, saisivatko he lämmittää saunan. Kun lupa heltisi, tuntui kotoisalta päästä saunan löylyihin ja peseytymään.

Seuraavaksi heidät siirrettiin Tiviän asemalle Naukkarisen taloon. Täällä isä sai työpaikan tiilitehtaalta. Mutta toimeliaan miehen mielessä oli pyrkimys eteenpäin.

Kun sitten tilaisuus tarjoutui, perhe muutti Särkisalmelle Parikkalaan ja isä aloitti työt Oron myllyllä.

Sylvi oli silloin 11-vuotias ja hän meni Joukion kouluun toiselle luokalle. Hilda-sisko oli samassa luokassa eikä olisi antanut Sylvin viitata, vaan painoi Sylvin käden alas. Opettaja kuitenkin huomasi sen ja sanoi Hildalle: ”Anna Sylvinkin viitata”.

Opiskelu oli Sylville mieluisaa ja hän kävi Kuopiossa kansanopistoa ja keskikoulun sekä valmistui 4-vuotisen koulutuksen jälkeen diakonissaksi vuonna 1960.

Työpaikka löytyi Saarijärveltä ja muutettuaan illalla Saarijärvelle, hän aloitti seuraavana päivänä apuhoitajana sairaalassa.

Sylvi oli isänsä tapaan eteenpäin pyrkivä ja otti mielellään vastaan Vaalijalasta apulaisosastonhoitajan viran, kun tilaisuus tarjoutui.

Vielä kerran hän kuitenkin vaihtoi paikkakuntaa, kun silloinen kirkkoherramme Markku Hovikoski kävi pyytämässä häntä Saarijärven seurakunnan diakonissaksi.

Diakonissan työssä Sylvin oli kuljettava Saarijärven eri kylillä ja siihen työhön tarvittiin auto. Auto järjestyikin Erkki Hännisen myötämielisen

suhtautumisen ansiosta. Pankinjohtaja sanoi Sylville, että pitäähän diakonissalla auto olla ja myönsi tarvittavan lainan. Tästä hyvästä Sylvi muistaa vieläkin Erkki Hännistä lämmöllä ja lähettää sydämelliset kiitokset ja terveiset hänelle Mykkäsen autoliikkeeseen piti kuitenkin vielä antaa takuuraha, joka sekin järjestyi. Vladimirovin rouva lainasi hänelle tarvittavan summan ja niin asia oli selvä. Sylvi sai Volkkari-merkkisen auton, jonka kutsumanimeksi tuli ”-Oi Herra, jos mä matkamies maan”, koska sen rekisterinumero oli virsi 600. Sylvin kouluajoilta mieleen jäänyt runo:

Minä olen pikkutyttö
aivan matalainen,
niin kuin kaste heinän päällä, heikko heiluvainen.
Valkoenkel vartioipi, enkel armahainen,
sen on mulle lahjoittanut Isä taivahainen.
Äiti mulle hyvä on ja isä samanlainen,
nyt se virsi loppu on, se on niin pikkurainen.

Sylvin kanssa keskustelivat
Saara Iso-Ahola ja Lea Kalmari

Luukan sisarusparvi vanhempineen. Vasemmalta Hilda, Hilma, Juhana-isä, Wera-äiti, Malvi, Lyydia ja Sylvi. Kuva on vuodelta 1954.

Kalmarin talon historiaa

Mistä on kotoisin nimi KALMARI?

Kansan suussa on kiertänyt tarina taitavasta kalastajanaisestä nimeltään Mari. Häntä kutsuttiin lempinimellä Kala-Mari.

Tohtori Ernest Lampén on eräässä radioesitelmässään kertonut, että Saarijärvellä esiintyvät nimet RAMPSI ja KALMARI ovat kelttiläistä perua.

Todennäköistä on kuitenkin, että nimi olisi peräisin heimoriitojen ajoilta ja johdettu sanasta KALMA. Kalmaan viittaavia nimiä ovat mm Kalmarinjärvi, Kalmukoski ja Kalevalan Kalmankankaat.

Kalmarin kylän vanhin talo oli Kalmarin talo. Vanhin kirjallinen tieto siitä on vuodelta 1545 olevat veronsuorituspaperit. Silloin talo oli Kangasalla olevan Liuksialan kartanon alusmaita. Tilanhoitajana oli Matti Muhoila, jonka mukaan taloa kutsuttiin myös Muholaksi. Tilan suuruudesta ei ole mitään numerotietoja. Melko suuri sen kuitenkin täytyi olla, koska Muhoilan oli ylläpidettävä kruunulle yksi kokonainen ruotu.

Kaarle XI:n toimeenpanemassa isossa reduktiossa 1680 valtio lunasti tilan itselleen. Noin sata vuotta myöhemmin kruunu antoi tilan virkataloksi Viitasaaren kihlakunnan kruununvoudille Daniel Philip Danielssonille.

1800-luvun alussa Danielsson lunasti tilan suvulleen perintötilaksi. Noin vuonna 1820 hän uusi koko kartanon. Päärakennus erosi melko paljon ympäristön muista vanhoista rakennuksista, sillä Danielsson hankki rakennusmiehet Mustasaaresta. Rakentajien käyttämä tyyli oli Vaasan seudulla hyvin yleisesti käytetty uusklassillinen rakennustyyli.

Vuosina 1823-25 oli Danielssonilla kotiopettajana nuori ylioppilas Johan Ludvig Runeberg, joka sai täältä aiheen ainakin kahteen hyvin tunnettuun runoonsa, Saarijärven Paavoon ja Idän morsiameen. Viimeksi mainitussa runossa kuvastuu Runebergin silloisen rakkauden kohteen, Danielssonin sukulaistyön Maria Nygrenin, henkilöahamo.

Vuonna 1830 kruunuvouti Danielsson-Kalmari, joka oli ottanut nimeensä liitteen Kalmari, luovutti talon vävyllään maanmittausinsinööri Fårsenille. Fårsen oli Kalmarissa suorittamassa isojakoa ja rakastui täällä ollessaan Danielssonin tyttäreeseen.

Isojako päättyi Kalmarissa 1837. Siltä ajalta on ensimmäiset viralliset tiedot Kalmarin talon pinta-alasta. Ennen isojako talossa, joka käsitti sekä Kalmarin että Muholan, oli maata yhteensä 3957 ha, josta viljeltyä 305 ha. Isojaossa talo lohkottiin yhteentoista osaan. Kalmariin jäi maata vielä 1888 ha, viljeltyä 154 ha.

Eräänä talvi-iltana 1840 tuli Kalmarin taloon eräs resuinen matkamies ja pyysi yösjaa. Koska kartanon yhteydessä oli myös majatalo, yösjä löytyi. Ukko istui penkille, kaivoi tuohikontistaan leivänkannikan, jota alkoi järsiä.

Aikansa järsittyään hän pisti kannikan konttiinsa ja kysyi myisivätkö herra talonsa. Herroilta pääsi nauru ja he pistivät asian leikiksi. Herra päättivät pilailulla ukon kustannuksella ja ryhtyivät kaupanteleeseen. Kauppakirjoihin tehtiin kovat pykälät. Hinta oli 6000 markkaa silloista rahaa. Se oli maksettava kolmessa varttaalissa. Mikäli joku varttaali myöhästyi päivänkin, kauppa peruuntuisi, mutta maksetut rahat jäisivät myyjälle. Vastapainoksi ukko tahtoi kauppakirjaan pykälän, jonka mukaan talo siirtyisi hänelle heti kun viimeinen varttaali olisi maksettu.

Ukko maksoi heti käsirahan 1000 markkaa. Hetken istuttuaan ovensuussa hän alkoi kaivaa konttiaan ja maksoi ensimmäisen varttaalin. Hän käveli vähän matkaa lattialla ja sanoi: ”Tätä myöten on minun.” Taas hetkisen kuluttua hän kaivoi kontistaan rahaa ja maksoi toisen varttaalin. Sen maksettuaan hän käveli taas vähän matkaa ja kysyi: ”Joko saan tulla tähän saakka?” Taas hetken istuttuaan hän kaivoi kontistaan rahaa, maksoi viimeisen varttaalin ja virkkoi: ”Nyt sitten saatte herrat lähteä!” Kerrotaan, että herroilta oli päässyt itku. (Kertonut Matti Kalmari)

Tämä reissumies oli maanviljelijä Pekkanen Petäjävedeltä. Talo oli Pekkasten omistuksessa vuoteen 1860. Silloin sen osti maanviljelijä Antti Piispanen Karstulasta. Hän rakennutti kivinavetan, joka oli sisustettu 70 lehmälle. Navetasta on vajaa puolet vieläkin Kalmarin pihapiirissä. Antti Piispanen käytti sukunimenään sekä Piispasta että Kalmaria. Myöhemmät sukupolvet omaksuivat nimekseen Kalhari.

Antti luovutti talon pojilleen Matille ja Eliakselle. Vuonna 1899 Matti myi osuutensa veljelleen Eerikille ja niin talo oli Eliaksen ja Eerikin yhteinen.

Veljekset jakoivat tilan keskenään niin, että Elias sai Muholan, jonka pinta-ala oli 960 ha (peltoa 51ha) ja Eerik Kalmarin, jonka pinta-ala oli 960 ha (peltoa 103 ha). Eerik sisusti ja korjaili päärakennusta ja osti myös lisämaita, koska hänen mielestään talo oli pirstoutunut liian pieneksi. Myöhemmin hän joutui kuitenkin luovuttamaan maitaan valtiolle.

Vuonna 1917 Eerik myi talonsa pojilleen Jalmarille ja Matille. Veljekset asuivat tilaa yhdessä yhdeksän vuotta. Vuonna 1926 he jakoivat tilan samalla kun talon torpat saivat itsenäisyytensä. Matille tuli Uusi-Kalhari 120 ha, josta viljeltyä 26,5 ha ja Jalhari vanhempana jäi kotitaloon, johon jäi maata 155ha, viljeltyä maata 42 ha. Myöhemmin Jalhari Kalhari myi talonsa kolmeen osaa.

Yksi kolmannes jäi vanhimmalle tyttärelle Aune Kuusiselle, toinen ainoalle pojalle Aarnelle ja kolmas tyttärille Rauha ja Irma Aholalle. Tätä ennen talosta oli lohkottu maita muillekin sisaruksille. Paavo Kuusinen jatkoi entistä ammattiaan kauppi-

aana ja perusti kaupan entiseen tupaan. Maat hän antoi lahjakirjalla pojilleen Raunolle ja Reijolle. Vuonna 1953 Kuusisen veljekset myivät talon enolleen Aarne Kalmarille.

Talossa oli maata 65ha, josta peltoa 14ha.

Nykyisin päärakennukseen on korjaussuunnitelma. Suurin osa muureista on vielä alkuperäisiä. Suunnitteilla on keskuslämmitys koko taloon, paitsi Runebergin kamariin, joka saa olla entisellään. Vuonna 1955 vaihdettiin vanha pärekatto tiilikattoon. Muutenkin päärakennus on hieman muuttunut. Ennen olivat tupaan johtavat portaat talon pohjoispäässä. Nyt ne on muutettu pitkälle sivulle. Navettakin on muuttanut ulkonäköään. Se on enää puolikas entisestä pituudestaan.

Vaikka päärakennus onkin liian suuri ja epäkäyttännöllinen, ei sitä hävitetä sen historiallisen arvon vuoksi.

Tiedot olen saanut Keski-Suomen maanmittauskonttorista, mv Jalhari Iso-Aholalta ja mv Matti Kalmarilta

J.K. 1968 Aarne ja Marjatta Kalhari myivät Kalmarin talon Veikko ja Sinikka Valkolalle neuvottelematta lasten kanssa. Valkolat arvioivat, että uuden talon rakentaminen tulee edullisemmaksi kuin vanhan korjaus. Niinpä Kalmarin talo purettiin. Siitä on muistona enää vinttikamarit. Runebergin kamarin osti kiihdytysautoilijanakin tunnettu kanafarmari Anita Mäkelä Vilppulasta kesämökiksi. Toisen vinttikamarin osti Aarne Kalhari. Siitä rakensivat Mansikkamäen pojat "Kotteron" Valkeisen rannalle.

Pasi Kalhari

Kalmarin talo viimeisinä loistonsa päivinä 1970-luvun alussa

SAMPO

Säästökeskus, Kauppakatu 5,
Saarijärvi
Puh. (014) 421 242
ilmoitukset@sampolehti.fi
toimitus@sampolehti.fi

Paikallinen LähiTapiola Keski-Suomi
palvelee myös Saarijärvellä.

**Saarijärven
Kukkakulma**
kukkakulma@luukku.com

Virastotie 2
43100 Saarijärvi
p.014 421570

PARTURI-KAMPAAMO

HiusParkki

HONKELINMÄENTIE 32 43100 SAARIJÄRVI
EKOKAMPAAJA MARJA-RIITTA 050-514 8577 PARTURIKAMPAAJA PIIRJORIITTA 040-558 2087

Saarijärven Autotarvike Ky

Sara-ahontie 15
43100 Saarijärvi
Puh. 010 281 2880
autofit.saarijarvi@autofit.fi

Huoltaa se!

S MARKET

S-market Saarijärvi
ma-pe 7-21, la 7-18, su 12-18

LANNEVEDEN SAMPO NUORISOSEURA RY

Uuraistentie 1167
41270 LANNEVESI S.A.M.P.O.L.A

Kauppakatu 3, Saarijärvi
p. 040 849 3622

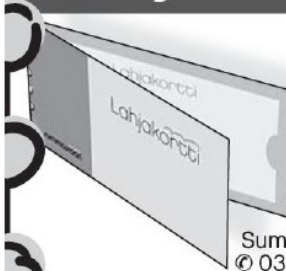
Meiltä saat myös tankkauspalvelua
ja voit maksaa ostoksesi
kassallemme

Jyväskylätie 34, Puh. 014 3333 777

Ihan oikea huoltoasema

Lahjoita hyvää oloa

Kylpylälahjakortti
Tilaukset

☎ 030 60850

summassaari
HYLÄVLÄHOTELLI - SPA HOTEL

Summassaarentie 180, 43100 Saarijärvi
☎ 030 608 5100 🌐 www.summassaari.fi

Rauhallista Joulua ja
Hyvää Uutta Vuotta
2015!

KESKI-SUOMEN
Osuuspankki

Ammatti-Isännöintiä

AK-Isännöinti Oy

Saarijärven seutukunnalle

puh. 060 528 7768
etro.kallio@ak-isannointi.net

Kysy tarjousta taloyhtiöllesi!

AKUN RADIO OY

Nahkurintie 4, Saarijärvi
p. 014 422 116

Tuire Kettunen Tmi

Työnohjaaja – Työyhteisökouluttaja
p. 040 8450 082 tuire.kettunen.tmi@pp.inet.fi

K

MARKET

SAARIJÄRVI

Paavontie 28, SAARIJÄRVI
Puh. 040-1978001

Kotiinkuljetus puh.040-1978002
auki m-pe 7-21, la 7-18, su 12-18

Sähköurakointi ja rakennuskonevuokraukset

VERTANEN OY
p. (014) 422722
TORISÄHKÖ
Ilolantie 3,
p. (014) 422 600

 AJAN-KONE OY
p.(014) 423 672,
Ilolantie 3
43100 Saarijärvi

VISIO- SÄÄTIÖ

Visiopaja

Rentontie 9 43100 Saarijärvi
p.040-5047179

Ruostekorjaukset- lasinvaihdot –
pakoputket – iskarit

Verhoomopalvelut – remonttipalvelut –
ikkunalasit

www.visiosaatio.fi

Parturi-Kampaamo

Iiris

0440 424 880
Paavontie 31
Saarijärvi

Hyvän Joulun tervehdys!

MYYMME SAARIJÄRVEN SEUTUKUNNALLA
Kerrostalo- ja rivitalo- asunonvälitystä, omakotitaloja,
kesämökkitontteja ja kesämökkejä.

Vuokraamme asuntoja, mm. osakehuoneistoja.
Katso kohteemme os.

Esittely ja myynti:

[A] SAARIJÄRVEN KIINTEISTÖNVÄLITYS OY LKV
os. Torikatu 5 b, 43100 Saarijärvi, puh. 014 422 458, tai
0400 344 024 Lauri Pasanen, 0400 642 260 Päivi Peltoaho
sähköpostit. etunimi.sukunimi@kotinet.com
kotisivuos. www.koditjatontit.fi

Hyvää Joulua!

Toivottaa

Saarijärven kaupunki

www.saarijarvi.fi

TSAARIN®
SALAATTIKASTIKKEET

J Reinilä Oy
Ruunaniementie 82
43270 KALMARI
p. 0400 683 828 www.tsaarin.fi

Mahlun Nuorisoseura ry.

Myllymäentie 1592
43220 Mahlu

KR-Pihakaluste
0400 540 882
Keijo Ruukki 41270 Lannevesi

AUTOASI RITILÄN AUTO OY AUTOASI

LAITURIVAIHTEENTIE 1, PL 17,
43100 SAARIJÄRVI p.0207 698 060

www.autoasi.fi LIIKE AVOINNA: ma-pe 8-17

KORJATAAN SINUNKIN AUTOSI

HAMMASLABORATORIO

JYRKI HÄMÄLÄINEN
Kauppakatu 10
43100 SAARIJÄRVI
Puh. 014-423344

Lounas ark.
klo 10-14
À la carte
joka päivä

Aukioloaikamme
ma-pe 7.00-19.00
la-su 10.00-19.00

- elintarvikkeita
- lahjatavaraa
- autotarvikkeita
- suoramyyntiä
- anniskeluoikeudet

Lisätienestiä suoramyyntillä! Tuo meille myyntiin käsitoita, leipää, leivonnaisia ym.

KAHVILA RAVINTOLA

LINNAN LIISA

www.linnanliisa.fi

Jyväskylän tie 705,
43100 Saarijärvi
Puh. 040 521 09 78

**SAARIJÄRVEN
SEURAKUNTA**

JOULURAUHAA
www.saarijarvenseurakunta.fi

PikkuEmäntä
LOUNASHUONE & PITOPALVELU

Saarijärven Kaupungintalon
Alakerrassa
Sivulantie 11, p.0505067807

www.pikkuemanta.fi

**Saarijärven Kirja- ja
Luontaistuotekauppa
Oy**

Ilolantie 5, p. 423365

Avoinna: Ark 9-17

La suljettu

TILAUSAJOA

kotimaassa, ulkomaille

**TILAUSLIIKENNE
KÄRKKÄINEN OY**

Jouko 040 7372 452
2 linja-autoa, 50+1

TAKSIKULJETUS KÄRKKÄINEN KY

Tilataksi 1+8 0400 540 115
pyörätuoli- ja parikuljetukset
Taksi 1+4 0400 241 851

beatte.rastas@karkkainen.inet.fi

TALMET OY
www.talmet.fi

DATA
GROUP

JKCENTER

www.jkcenter.fi

Gummeruksenkatu 5
40100 Jyväskylä
Puh. (014) 618 373

Torikatu 4
44100 Äänekoski
Puh. (014) 512 202

Kauppakatu 7
43100 Saarijärvi
Puh. (014) 424 890

Hyvää Joulua

ja Onnellista Uutta Vuotta 2015

Kauppakatu 5, Säästökeskus, 43100, Saarijärvi,
(014) 525 2700 www.saarijarvenapteekki.fi

ma-pe 9-19
la 9-14
su 12-14

saarijärven APTEEKKI

www.24hinaus.fi

Sisä-Suomen HINAUSPALVELU Oy

Vakuutusyhtiön suoralaskutus

Tielle nostot ja vedot
Veneen siirtovarustus
Kuljetuskapasiteetti kolme autoa

24h päivystys

P. 0400 180 111

• soittimet • huolto
• viritykset

SOITIN OY

www.soitinoy.fi

Kauppakatu 6 43100 Saarijärvi p. 044 5700227

Markon Paari

Puh. 0400-420 597
os. Sairaalan tie 2
43100 SAARIJÄRVI

Rakennuspalvelu

Rakennuspalvelu
Keijo Sironen Oy
SAARIJÄRVI
0400 645 271

Wanka Pappila

- Kahvila ja- lounasravintola
- Sisustus- ja lahjatavaroita
- Juhlapalvelu - Kokoustilat
- Rantasauna

Lounas ark 10.30-14
Avoimna ark 10-16,
La-Su juhlapalvelua

www.wanhapappila.fi

Paavontie 1 43100 Saarijärvi P. 044 7532 558

Plusterveys Oy

HML Markku Mujunen

Puh. 014-424141

Kauppakatu 8. 43100 SAARIJÄRVI

HML Tuula Teittinen

Puh. 040-7713929

Kauppakatu 8. 43100 SAARIJÄRVI

SUPERMARKET MINTTU

Torikatu 5 a. Saarijärvi

Palvelemme ark. 7-21, la 7-18, su 12-18

p. (014) 422 800

PAAVONTIEN TV-HUOLTO

Kalmarin Pitopalvelu

Leena 040 540 1231

Taina 0400 245 980

www.kalmarinpitopalvelu.fi

Kimpetech Oy
Kone- ja prosessisuunnittelu
Kimmo Penttilä
050 317 0388

Käy puistossa:
www.puisto.info

RAUTIA

SAARIJÄRVI ÄÄNEKOSKI

Myllymäentie 2, 43100 Saarijärvi
Rahastajantie 1, 44100 Äänekoski
Puh. (014) 411 4500 Puh. (014) 549 5400
www-rautia.fi

K-MAATALOUS KPLUSSA

www.k-maatalous.fi auki. ma-pe 8-18 la 9-14

Avoinna: ma-pe 8-17 ja la 9-15
Lähi tuotteita paikalliselta leipomolta

Saarijärventie 35. p.0207669981
Kauppakatu 2. p.0405812076

*Parturi-Kampaamo
Anneli Hänninen*

050 575 9651

Jyväskyläntie 36, 43100 Saarijärvi

**Parturi-Kampaamo
Kari Viinikainen**

014 422 740
Paavontie 31 B 10
Saarijärvi

SYÖTE HUUVILAT
Laadukkaita hirsirakennuksia Saarijärveltä

Syöte-Huuvilat Oy, Valimontie 16,
43250 Kolkanlahti p. (014) 439 700

syotehuuvilat@syotehuuvilat.fi
www.syotehuuvilat.fi

Parturi - kampaamo
Leenan Kulma

KAUPPAKATU 8
☎ 014-423 426

Parturi Pari

Inga & Suvi

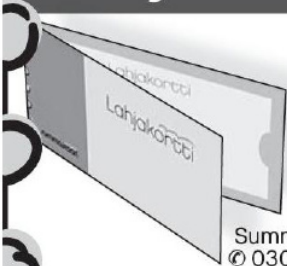
Paavonaukio 3 A 2, Saarijärvi, p. (014) 421 092

KENKÄ-PUU OY

Saarijärvi
p. (014) 471 434

Lahjoita hyvää oloa

Kylpylälahjakortti
Tilaukset

☎ **030 608 50**

summassaari
HVL PVL HOTELLI - SPA HOTEL

Summassaarentie 180, 43100 Saarijärvi
☎ 030 608 5100 www.summassaari.fi

ALE-MAKASIINI

Saarijärvi, Viitasaari, Äänekoski,
Laukaa, Suolahti, Siilinjärvi

Korjaamo J Tunturi

Kaikkien automerkkien huollot ja korjaukset
Myllypohjantie 47
43270 Kalmari p. 0400 409 739
www.bmwTunturi.net

Yllätä itsesi ja kukkarosi
Saarijärvi ma-pe 8-21 la 8-18

Halpa-Halli
www.hallit.fi

Martin Kuva
Kunnon Kuvat Kuhnolta!
p. 040 587 4827
www.martinkuva.com
www.facebook.com/martinkuva

NOTARIAATTI JA VELVETU JOUNKO HOLM

 -Tilintalouden ja kirjanpitoalustapalvelut
-Perintöjoutokirjat, perintösuunnitelmat, osuuskirjat, testamentit
-Kauppakirjat, kaupantarkastuskirjat

Jouko Holm LKV, julkinen kaupantarkastaja
Puh. 045 1205 025

**Saarijärven
iSÄNNÖINTI KY**

Kauppaatu 7, 2. kerros
p. 0400 240 599

käsityökeskus [taito | shop]

Taito Shopista joululahjat kauniisti paketoituna

Paavontie 4, 43100 Saarijärvi / 010 387 1060 / www.aivia.fi
ma-to 10-17, pe 10-15, joulukuussa myös lauantaisin

MINNE TIE VIE? PÄÄTÄ SINÄ!

- **16+1 -paikkainen pienoishussi**
-invahissi, ilmastointi, tv+dvd-soitin
- **8+1 -paikkainen invataxi**

Kysy tarjous!

Taxi Hannu Hietämäki
Auli 040 533 8062, Hannu 0400 317 770,
taxi.hannu.hietamaki@gmail.com

SAARIKKA

KESÄKUKAT KASVATTAJAA JA MYY LINNASSA

KÄRJEN PUUTARHA

LINNA, SUMMAKOSKENTIE 170, 43100 SAARIJÄRVI
www.karjenpuutarha.fi

s.t.u.d.i.o PMK

www.studiopmk.fi

Kosmetologit **Parturi-Kampaamo**
Piia: p. 0400 947 645 Kati: p. 040 7204 769
Kirsi: p. 045 672 2541 Marika: p. 040 719 3698

TSAARIN®
SALAATTIKASTIKKEET

J Reinilä Oy
Ruunaniementie 82
43270 KALMARI
p. 0400 683 828 www.tsaarin.fi

Pakettipirssit
V. ANIRANTA KY
Saarijärvi
p. 0400 407 497

1905

Saarijärven Pullistus ry
-Koko kylän liikuttaja-

CASIO CITIZEN SEIKO LORUS
Kalevala ROBINHOOD LEIJONA CANDINO
KELLOT-KIHLAT-LAHJAT
KELLOLIKE PORRI KY
PUH.014-421202
KAUPPAKATU 6, 43100 SAARIJÄRVI
www.kelloliikeporri.fi

ARHAN TMI

A. Rinneaho
Saarijärvi/Mahlu

p. **0400 644 042**
Antenniasennukset
Digi-TV säädöt

**HYVÄN KUVAN JA ÄÄNEN
PUOLESTA!**

Kiinteistöjen puhtaanapito- ja huoltotyöt
Talonmiespalvelut
Kaukovalvonta, siivous
p. 0400 635 221 (24 h)
[www. saarijarventalopalvelu.net](http://www.saarijarventalopalvelu.net)

Plus Terveys Oy
MARJATTA HAIKKA
Paavontie 31, Saarijärvi
p. (014) 423 279

T RUTANEN OY
KONTTIMÄKI
p. 0400 243 275

Ns:n talo
- erilaisten tapahtumien pitopaikka -

Makasiinikappeli
- hiljentymisen paikka -
Tervetuloa *Lehtolan Ns.*

Ruusutie 4, 43100 Saarijärvi
(014) 421 602
www.pesuoy.fi

p. valvomo 044 459 8275, kahvio 044 459 8278
www.saarijarvi.fi/uimahalli

Nauti Korsusaunan menusta ja löylystä
Tutustu paikallishistoriaan
Hiljenny Makasiinikappelissa
Koskenkylällä

www.roppilax.fi

p. 0400 340 642

Saarijärven Fysikaalinen Hoitolaitos

Sirpa ja Timo Ålgars
Paavonaukio 3 B
014 421 641

Fysioterapia
Nikamakäsittely
Tuki- ja liikuntaelinten akupunktio

HANKKIJAMAATALOUDEN JA KONEKESKON
sopimushuolto

RISTO NIKARA

43240 Lehtola, p. (014) 438 240, 0400 342 617

SAARIJÄRVEN ILMASTOINTI OY

Linnantie 231, p. 040 5544 234
www.saarijarvenilmastointi.fi

Kiinteistöhuolto
MATTI PERÄAHO KY
p. 0400 627 350

**Toivotamme
Hyvää joulua ja
Onnellista uutta vuotta
kaikille Iltaruskon
lukijoille!**

Eläkeliiton Saarijärven yhdistys kiittää kaikkia tämän lehden kirjoittajia ja niitä, jotka ovat valokuvien ja piirroksien elävöittäneet lehden ulkoasua. Samoin kiitämme sydämellisesti eri liikelaitoksia ja yrittäjiä, jotka ovat ilmoituksin tukeneet lehteämme.

34. vuosikerta

Toimituskunta:
Risto Pynnönen,
päätoimittaja
Ritva Penttilä
Anna-Liisa Turpeinen
Veikko Vesisenaho
Tarja Rekonen
Rauha Latvala

Ilmoitushankinta:
Yhdistyksen hallitus
Aineisto-osoite:
iltarusko.aineisto@gmail.com
Kansikuva: Kiki Pynnönen
Muut kuvat: Kirjoittajat
Taitto: Risto ja Kiki Pynnönen
Lehden hinta 6 €
Painopaikka:
Pekan-Paino, Karstula
2014

Seisoo yksinäisenä lato -
oli siinä kerran vuoden sato.

Oli täynnä se heinää,
aitassa ruista,
hanko vasten seinää,
nyt kukaan ei niitä muista.

On nähnyt se ajat,
kuullut seppien pajat.
Lehmisavu tunkeutui väliin hirsien,
oli ilmassa kaiku hiljaisten virsien.

Lumi peittää nyt ladon
ja ympärillä maata -
sen muistoja et edes kuvitella saata.

Risto Pynnönen

